

Отдѣлъ первый.

АКТЫ

ЛЬВОВСКАГО БРАТСТВА.

I.

Грамота Іоакима, патріарха Антіохійскаго, на основаніє церковнаго Братства Львовскаго съ утвержденіемъ его Устава. 1566 г., генварь.

Іоакимъ, Божією милостию патріархъ великіа Антіохіа, Кілівіа, Іверіа, Сиріа и по всему востоку солнца. Благоволеніемъ Бога Отца, и благодатию Господа нашего Іисуса Христа, и дѣйствомъ святаго Духа, Христовѣмъ повеленіемъ, и апостолскимъ проповѣданіемъ и святыхъ Богоносныхъ отецъ узаконеніемъ, по Христову евангелію и апостольскому ученію, предася Христовѣ церкви вся повелѣнная в законѣ хранити христоименитымъ правовѣрнымъ людемъ, да достойно званію и непорочно житіе поживше, благаго гласа от Христа Бога слышати на страшномъ судѣ сподобятся. Смиреніе наше от благодати и дара и области всесвятаго и живоначальнаго Духа, данныя от Спаса Христа святымъ его ученикомъ и апостоломъ. Сего ради мы, смиренніи по духу святиня, благодатию Божією Іоакимъ, патріархъ Антіохійскій, по Христову повелѣнію и Духа святаго строенію послѣдующе, по апостольскимъ и святыхъ отецъ преданіемъ повелѣвающе, посѣщающе Христову соборную и апостольскую вселенскую восточную церковь православія греческаго, въ землю Рускую достигшу ми, во государство богохранимаго и христолюбиваго Стефана, короля польскаго и великаго княжети литовскаго, рускаго, прускаго и прочая,—и пришедшу ми во градъ Ілвовъ, во епископію Галиц-

кую, Львовскую и Каменца Подолского, за епископства Гедеона Болобана, в лѣто от создания миру 7090 четвертое, а по рождествѣ Господа нашего Иисуса Христа 1586, месяца генуарія в первый день. В то время пришли предъ насъ и предъ наше право духовное мещане львовьскыя, вси посполе ктитори храма Успенія Божіа Матере, во градѣ Львовѣ, хотячы братство устроить, соединившеся любовію духовною, закона Божіа заповѣдемъ послѣдующе, благоугодно Богу во Троицы едіному и пречистѣй Христовѣй Богоматере в честь и хвалу и его святымъ угодиномъ. Того ради мы, смиренни, по дару святого Духа, повелѣніемъ Господа нашего Иисуса Христа, совѣтомъ богодухновенныхъ святыхъ писаній, пастырскимъ строеніемъ повелѣваемъ и благословляемъ их на сіе братство духовное, утвержающе их евангельски жити, по апостольскимъ и святыхъ отецъ правиломъ и ученіемъ, и тымъ нашимъ листомъ во воспоминаніе предаемъ христіаномъ православнымъ, гражданамъ мѣста сего, во вѣчныя роды, и повсюду правовѣрнымъ церквамъ в земли сей, составляюще любовь во вѣрѣ, по закону Христовы церкви восточныя и апостольскому ученію и святыхъ отецъ преданію,—творити судъ истинен и милостыню въ потребу братіямъ недостаточествующимъ, и ублажати благыхъ, а не покоряющихся истинѣ законнѣ обличати и казнити; непокаяннѣ же пресбывающихъ от церкви отлучати, якоже есть писано въ законѣ: „обличеніемъ обличиши ближнего своего и не примешь о томъ грѣха“. Самъ же Христосъ во евангеліи рече: „Аще согрѣшитъ к тебѣ братъ твой, иди, обличи его mezi собою и тѣмъ едінымъ; аще тебе послушаетъ, приобрѣлъ еси брата твоего; аще ли тебе не послушаетъ, пойми с собою еще едінаго или два, яко да при устѣхъ двою свѣдителю, или трехъ, станеть всякъ глаголь; аще же преслушаетъ тѣхъ, рцы церкви, еже есть собору людемъ, церковному братству, вы бо есте, рече, церкви Бога жива; аще ли церковь преслушаетъ, да будетъ ти яко язычникъ и мытарь, сиречь яко поганинъ и явногрѣшникъ. Не вѣруй бо Сыну Божію не узритъ живота, но гнѣвъ Божій пребываетъ на нем“. Апостоль

же Павелъ повелѣваетъ такового отдать сатанѣ: Измѣте злаго от вас самѣхъ, яко члонка гнилого, отлучитесь всякаго брата, безчинно ходяща. Егда отлучится горшее, тогда лучшему совокупится небо, любве ради заповѣдий Божіих. Сего ради и самъ Христосъ обѣщася рекъ: „Азъ и Отець мой прійдевъ и обитель въ них сотворивъ“.

А о милостыни церковнѣй якоже пишеть во святыхъ апостолѣ правилѣ 59-мъ: Церковное богатство—нищихъ богатство, возраста дѣля сиротъ, и старости, и немощи в недугъ въпадшихъ, и нищихъ кормленіе и чадий мнозѣхъ, страннымъ прилежаніе, сиротамъ и убогимъ промышленіе, вдовамъ пособіе, дѣвицамъ потребы, обидимымъ заступленіе, во напастехъ поможеніе, у пожарѣ и в потопѣ, плѣннымъ искупленіе, во гладѣ прекормленіе, у хобѣ умиращимъ покровъ на гробы и погрѣбанія, а церквамъ и монастыремъ пустымъ подыатіе, живымъ прибѣжище и утѣшеніе, а мертвымъ память; того ради на потребу церковную людіе имѣніе свое давали.

Сіе Богоугодное законное братство вышше писаное и ниже реченныя обычая повинни такъ держати:

1. Соседшися на день уреченный в домъ выбранный, любовію и тихостію, другъ друга честію болша себе творяще, промышляюще добрая предъ Богомъ и человекъ: „Аще бо кто о своихъ не промышляетъ, вѣры отвергся и невѣрнаго горши есть“.

2. А мають ся сходити за обсыланіемъ знамене Братского в четыри недѣли, или якъ потреба и часъ приличится, и повиненъ вождый братъ в четыри недѣли полгроша дати до скринки братской.

3. А кто бы хотѣлъ вступити в сіе Братство, или мещанинъ, или шляхтичъ, или предмещанинъ, или посполитыхъ людий вшелявого стану, якъ тутешный, такъ сторонный,—маеть дати вступного грошей шесть.

4. А который бы братъ мешкане мѣлъ далекое от сего Братства, тогда в рокъ по шести грошей маеть давати до скринки братской.

5. А брата сполне кожного року маютъ выбирати з межи себе старшихъ четири брата, поручаючи имъ все старѣйшинство церковнаго Братства.

6. Скринка братская маеть быти у старшего брата, а ключ в молодшего.

7. Лицьбу мають чинити старшии брата предъ всѣми в рокъ, отдаючи уряды своя; а если кто хочеть старѣй быти, да будетъ всѣмъ слуга, по Христову евангелію.

8. А кого бы брата выбирали на старѣйшинство, а онъ бы ся зборонялъ безъ причины слушное, виненъ дати три безмѣны воску. А брата старшии мають пизне престерегати повинности своея: „Проклятъ бо всякъ, творяй дѣла Господня съ небреженіемъ“.

9. Казнь всѣмъ посполитая—на звонници сѣдѣти.

10. А еслибы братъ брата словомъ въ Братствѣ наганбивъ, маеть быти каранъ сѣдѣньемъ, а вины камень воску маетъ дати и брата перепросити не отходячи, и все Братство перепросити.

11. Слова непотребныи, корчемныи, хто бы мовилъ в Братствѣ, вины фунтъ воску: „Всяко слово гнило да не исходить изъ усть вашихъ“. „И пребывай в суетловіихъ и глумленіихъ, душею и тѣломъ блудникъ есть“.

12. Сходячися до сего Братства, в справахъ упорожнившись, книги законныя почитати и другъ другу с послушаніемъ вѣщати.

13. Который бы братъ вѣдалъ брата выступного, не маеть его тайти, але маеть оповѣсти его въ Братствѣ, жебы былъ каранъ. А кто бы тайлъ злости, маеть быти при винномъ каранъ, якъ брата найдуть.

14. А если бы кто з межи старшихъ братовъ яковимъ козвекъ обычаемъ знашолся выступнымъ, за што молодшихъ каруть, маеть

быти старший двоюко и тroyко каранъ: болшего бо томленія достоинъ чести ради.

15. А который бы братъ былъ каранъ сѣдѣнемъ или виною, маеть по карности заравъ перепросити того, кому былъ провинилъ: „да не зайдетъ солнце во гнѣвъ вашемъ“.

16. А кто бы не отдалъ вины братской, поруку не отходячи маеть поставити два браты до другое схаджки.

17. А судитися мають радячися весполъ, якъ старшыхъ, такъ младшыхъ, и явъ молодшии вси позволять, такъ старшии мають сказовати.

18. Который бы братъ яковую справу мѣлъ, а не умѣлъ бы своей рѣчи справити, волно ему взяти двоух братовъ на пораду и на помочь.

19. Вшелякая справа братская не маеть быти выношена далей от порога дому братского. А на кого бы досвѣдчено, двѣма маеть быти каранъ: сѣдѣнемъ и безмѣномъ воску.

20. А кто бы гордѣлъ церковнымъ братскимъ судомъ, якъ преслушникъ церкви судитса. А если ся того не маеть до четвертой недѣли, то явъ поганецъ и явнгрѣшникъ от церкви да отлучитса, по Христову евангелію. И священникъ маеть его в церкви передъ всѣми обличити и от церкви отлучити.

21. А кто бы посполитовал с тыми отлучеными, посполу с ними осудитса. „Всякого брата, безчинно ходяща, отрыцайтеса, да посрамитса, и не яко врага имѣйте его, но наказующе яко же брата. И аще нѣкий братъ именуемъ будетъ, яко блудникъ, или лихоимецъ, или идолослужитель, или пьяница, или драцѣжникъ, с таковыми ниже ясти“. „Всяка негодная Мнѣ истребѣте я от себе“, рече Господь.

22. А если, в допущеня Божія, будетъ на брата яковый упадокъ или немочь, а не мѣлъ бы достатку, мають ему брата помагати братскими пенязьми и в немочи призирати.

23. А которому бы брату помагали въ напастех, в бѣдах, возычаючи ему пенязей, не мають от них лихвити; а позычати

мають не на захованя смотречи, ани тымъ, которы хотять быти богатшии, але которы болшии недостатки терпятъ з допущеня Божего.

24. А который бы братъ христіанскій преставился с того свѣта, мають его вси брата отправадити ко гробу, к той церкви, которой былъ парафѣи при мѣстѣ, и свѣча братская маеть быти в церкви, и тежь свѣчи братскни мають быти ко отправаженю тѣла мертвого до гробу.

25. А когда будетъ Братство знамениемъ обсылаю в четири недѣли, или якъ потреба прилучится, или на погребѣ, не схочеть ли прийти который братъ за трудностями своими пилными, мает ся оповѣсти перед старшимъ братомъ. А еслибы досвѣтъчен, и жъ не былъ затруднен, маеть быти каранъ фунтомъ воску.

26. Ку тому тыж кождый братъ маеть уписати в помянникъ имя отца своего и матере и всѣхъ сородникъ своих преставльшихся. А священникъ сея церкви Успенія пречистыя Божія Матере маеть читати помянникъ братскій по утрни и по вечерни во дни памятна и въ великій постъ, по уставу церковному.

27. А на кождый рокъ маеть быти двѣ литургіи за все Братство: заздоровная и памятнаа, и убогихъ по силѣ надѣлити.

Сего ради мы Іоакимъ, Божією милостію патріархъ великыя Антиохія, посланный от собору патріарховъ, моцью Божією повелѣваемъ хранити сія преданія нераззорне, вѣчне и даемъ моцъ сему Братству церковному обличати противныя закону Христову и всакое безчиніе от церкви отлучати.

28. А если которого брата отлучать от церкви през священника своего, того протопопа и епископъ неблагословляти мають до того часу, ажъ ся Братству покорить.

29. А еслибы где, при мѣстѣ семъ, при которой церкви видѣли, или слышали во иышемъ которомъ братствѣ не по закону живущихъ, или мирскихъ, или духовныхъ: протопопу или попа, или діакону, или от причетникъ, мають их упомянути словомъ или чи-

санемъ обсылати. Аще же обратятся противляющесе истинѣ, еже въ законѣ, огласити ихъ мають епископу.

30. Аще же и епископъ сопротивитися закону, истиннѣ, и не по правиломъ святыхъ апостолъ и святыхъ отецъ строяще церковъ, развращающе праведныхъ в неправду, подрѣпляюще руки беззаконникомъ, — таковому епископу сопротивитися всѣмъ, якъ врагу истинны.

31. А если бы оскарженъ былъ епископу который з братства, не повиненъ самъ единъ справлятися, ажъ с нимъ Братство станеть, и весполъ при епископу брата вынайдовати мають вины оскарженя и судитися по правиломъ святыхъ отецъ.

32. А если бы тежъ и в другихъ мѣстѣхъ знали или слышали поповъ безчинниковъ или мирскихъ людей, и тыхъ повинни христиански упоминати писанемъ и отвѣту от нихъ жадати; аще ли обратятся противни и не смиряющесе, епископу ихъ оповѣдати.

33. И тежъ если бы где, в которомъ колвекъ мѣстѣ, было братство, а не справовалися бы водле права сего церковного братского, которое мы першее во Льове старѣйшинство законное подаемъ.

34. И да не сопротивляются ему никто же, ниже отпираеть давными братствы, несовершенно от нѣкихъ епископъ установленными. Повелѣваемъ же, да сему Братству Львовскому вси братства повсюду повинуются.

35. И тежъ каждое мѣсто, маючи в себе сіе законное братство, повинни вѣдати в мѣстѣ своемъ и по околичныхъ мѣстѣхъ и селѣхъ якъ поповъ, такъ мирскихъ людей житіе, и всякое беззаконіе в нихъ видячи, не таити, но епископу своему оповѣдати.

36. А если бы попъ видѣнъ былъ в корчмѣ, в піанствѣ пребываючи, маетъ быти освѣтъченъ двѣма человекы христианскими и епископу оповѣсти.

37. А если бы былъ который попъ чаровникъ, или ворожить книжный, или ворожку и волшебницу, або чаровницу при церкви держаль, или в мѣстѣ, или в селѣ, или бы самъ до воро-

жокъ ходилъ или кого посылалъ, или на лихву давалъ, или дѣвцѣ хватаной слюбъ давал, или двоеженецъ, или блудникъ,—на такового мають быти свѣтъки два или три, и оповѣдати его епископу, да прийметъ судъ по правиломъ святыхъ отецъ.

38. А если бы въ которомъ мѣстѣ или в селѣ будетъ чаровница или ворожка, сосуды діавольскія, или волшебница, которыхъ досвѣтъчивши оповѣсти братству и епископу, да истребится от церкви; и тых, которые, діаволом прельстившися, до чаровницъ и до ворожокъ ходять, и піяницъ, и лихваровъ отлучайтеса; не точию бо, иже сія творять, но и которыи волю дѣють творящимъ, достойни смерти суть: „Вѣсте ли, яко неправедницы царствія Божія не наслѣдять“. „Да отступитъ отъ неправды всякъ, именуай имя Господне“. Понеже самъ Господь нашъ Іисусъ Христосъ на страшномъ судѣ предъ всѣми речеть: „Отидѣте от мене вси дѣлающии беззаконіе, яко николи же знахъ васъ“.

39. Повелѣваемъ всякому стану людемъ христіанскимъ, сходячися до священника, или в братствѣ, почитайте святыя книги ветхаго и новаго закона, по святыхъ отецъ преданію, или сошедшея любовію не во піанственный домъ, до котораго брата, не во піанство, но во славу Божию, глаголюще во псалмѣхъ и пѣснехъ духовныхъ, воспѣвающе и поюще во сердцехъ вашихъ Господеви.

40. Симъ всѣмъ законне писанымъ епископъ не имаетъ противитися сему праву, от насъ духовне церкви сей во вѣчныя роды, ани противитися яковымъ правы, от земнаго царства наданныи, по внѣшнему обычаю; но закона духовного писанымъ повинутися безъ всякаго прекословія.

41. А кто бы тому былъ противенъ и разорилъ бы тое право духовное, аще архіепископъ, или епископъ, или протопопа, или попъ, или діаконъ, или который причетникъ церковный, или от княжескихъ, или от мирскихъ,—на такомъ буди неблагословеніе наше, и клятва всѣхъ четырехъ патріарховъ вселенскихъ, и клятва святыхъ богоносныхъ отецъ вселенскихъ семи соборовъ. Благословеніе же Божіе и благодать святаго Духа буди на всѣхъ вѣрующ-

щих заповѣдемъ Его и на творящихъ волю Его, и благословеніе святыхъ отецъ вселенскихъ четырехъ патріарховъ, и благословеніе Іоакима, патріарха великія Антиохія, о Христѣ Іисусѣ, Господѣ нашемъ, Ему же слава во вѣки вѣкомъ, аминь.

Греческій подлинникъ хранится въ Архивъ Львовскаго Ставропигиальнаго Института; современный же переводъ на западнорусскій языкъ, вмѣстѣ съ греческимъ текстомъ, помѣщенъ въ „Альбомъ“ Института, стр. 23.

II.

Окружное посланіе Антиохійскаго патріарха Іоакима во всѣмъ православнымъ обывателямъ Польскаго государства съ просьбою оказать вспомошествованіе Львовскому Братству, задумавшему учредить во Львовѣ греко-славянскую школу съ типографіей и построить новую каменную церковь и шпиталь. 1586 года, 15 января.

Іоакимъ, Божією милостію патріархъ великія Антиохіи и Киликіи, Иверіи, Сиріи и по всему востоку солнца.

Преосвященнымъ и въ Бозѣ велебнымъ архіепископомъ и епископомъ, честнымъ архимандритомъ и игуменомъ, протопопомъ, священникомъ и вссму причту церковному, яснѣвельможнымъ ихъ милостямъ князатомъ, паномъ воеводамъ и каштеляномъ и старостамъ, зацѣбурожонимъ паномъ подстаростимъ и всякому граду належачому, также всему стану рыцерскому, славетнымъ паномъ войтомъ, бурмистромъ, радцамъ, и всѣмъ повсюду православнымъ христіаномъ. Ознаймуемъ симъ нашимъ листомъ, ижъ въ Львовѣ мѣстѣ христіанская церковь хочеть строеніемъ поновлятися, то есть наукою писма святого, и хотятъ съ помощію Божією панове

мѣщане Львовскіе школу закладати для наученія дѣтемъ христіанскимъ всякого стану, которые бы мѣли учиться письма святаго, греческого и словенского, да не будетъ родъ ихъ христіанскій аки безсловесенъ ненаученія ради; и тежъ купили друкарню письма словенского и греческого, къ той же школѣ потребную, въ полторы тысячи золотыхъ заставленую; и тежъ церковь хотятъ муровати новую и домъ на школу, и домъ на друкарню, и домъ на шпиталь, просто все поновляючи законное строеніе. Про тожъ тую справу до вѣдомости вашихъ милостей всѣмъ доносимъ, вдаючися съ покорною прозбою до ласки вашихъ милостей, благочестивыхъ и христіолюбивыхъ православныхъ христіанъ, просячи о вспоможенъе богоугодныхъ сихъ дѣлъ, для размноженъя хвалы Бога во Троицы единаго и ко вашей посполитой потребѣ, вамъ и дѣтемъ вашимъ; повеже ненаученія ради умалѣсте всѣхъ благъ, небреженія ради закона Божія: „забылъ еси якова Бога твоего, забуду тебе и Азъ“, рече Господь. „Испытайте, рече, писанія, да поживете богоугодное житіе о Христвѣ Іисусѣ, Господѣ нашемъ“. Благословеніе Божіе и благодать святаго Духа буди со всѣми вами и благословеніе Іоакима, патріарха великія Антіохіи, аминь. Писанъ во Львовѣ, месяца генваря 15 дня, року Божія 1586.

Подпись патріарха погречески.

Изъ рукоп. Сборника грамотъ и актовъ, хранящихся въ Львовскомъ Ставропигіальномъ Институтѣ, л. 41.

Копія прислана въ Коммисію Д. Зубрицкимъ, но почему-то своевременно не напечатана. По ея же списку, доставленному въ С.-Петербур. Археографич. Коммисію, документъ этотъ напечатанъ въ Актахъ Зап. Россіи, т. III, № 157.

Ш.

Посланіе Іереміа, патріарха Константинопольскаго, къ Львовскому епископу Гедeonу Балабану съ строгимъ запрещеніемъ ему виѣшиться въ дѣла Львовскаго Братства. 1587 года, ноябрь.

Іереміа, милостію Божією архіепископъ Константинограда, Новаго Рима, и вселенскій патріархъ.

Боголюбезне епископе Галицкій, Львовскій и Каменецкій! Благодать буди ти от Божіаго обѣщанія, яже даша ти ся во Бозѣ, егда рукоположенъ был еси. Разумѣй добрѣ, обѣщавыйся представи Богу словесное стадо нескверно и неблазненно, вонегда учиться имъ душеполезных и спасеннаго пути. Слышахом, яко сопротивити сѣтворилъ еси себе и яко противишися Богу, возбраняеши и прешкожаеши добродѣлающимъ; сіе же ничто же от сихъ угодно смиренію нашему явися. Мы убо, суждѣше и истинно испытавше, обрѣтохом тя убийцу и ненавистника добру; не яко архіерей сый побѣждаеши, но яко врагъ Божій и чуждый вѣры Его. Пишемъ убо к тебѣ и завѣщаваемъ, да ни во чесомъ же ни во едіному противу то возглаголеши во Лвовѣ сущему Братству и общемыслию, на главах ихъ боголюбія и напотребнѣйших роду благочестивых, в них же Богъ почиваетъ и славится. И аще убо еще услышится, яко възбраняеши благаго,—перѣе убо яко обидник будещи отлученій и въ клятвѣ сый в нашемъ извѣщеннем писанію; посемъ же и инаго обтяженія церковнаго наказанія; яко же да не буди. Вонми добрѣ и хранися от нашего завѣщанія о семъ Братствѣ и отъ осуженія. Тако да будетъ, а не инако, и дабы благодать Божія была со боголюбіемъ ти. Року 1587, месеца ноябрья, индикта первого..

Греческій подлинникъ въ Архивѣ, а современный переводъ съ греческимъ текстомъ въ „Альбомъ“ Львовскаго Ставроп. Института, стр. 56.

Примѣч. Исправлено во тексту, напечатанному въ Ш г. Авторъ Зал. Россіи съ старшаго списка хранящагося въ Архивѣ Свят. Синода. Тамъ документъ этотъ правильно датированъ 1587 г., между тѣмъ какъ въ первомъ изданіи „Памятникомъ“ онъ ошибочно отнесенъ къ 1588 году.

IV.

Грамота того же патриарха Іереміа, данная Львовскому Братству въ подтвержденіе грамоты Антиохійскаго патриарха Іоакима. 1588 года, 1 декабря.

Іереміа, милостію Божією архієпископъ Константінограда, Новаго Рима, и вселенский патриархъ.

Господу нашему Іисусу Христу во священномъ Его евангеліи глаголющу: „аще любите Мя, заповѣди Моя соблюдайте“. И пакы: „будите убо щедры, яко Отець вашъ небесный щедръ есть“. И еще пакы: „во семъ разумѣютъ вси, яко мои ученицы есте, аще любов имате во другъ друзѣ“. Свойственно всяко и дѣло божественныхъ Его заповѣдей есть сохраненія и соблюденія и богодѣтельныя Его любве, тожь проразумѣвати и пецися благоумѣючи благочестивыхъ попеченія и потребности подутверженныхъ же и похвалныхъ единовѣрныхъ братіи, и вся дѣяти вседушно и безпорочно, елико и наипаче во душевну ползу совершаетъ, и душу тожь питати и совершенна содѣлати чловѣка. Двосуцна бо чловѣка, отъ душа являя и тѣла, нарицати убо и христоименита обыче, и тѣлесъ исцѣленіе, во потребу имущихъ и недоумѣющихъ потребъ путіи Господа, о семъ глаголюща: „возалкахъ, и дасте Ми ясти; возкадахъ, и напоите Мя; нагъ, и одѣяте Мя; страненъ быхъ, и воведосте Мя; немощенъ и во темницы, и посѣтите Мя“. Добрыхъ же конецъ и божественнѣйша слово, имъ же единѣмъ питаются души и напаяются помнозѣ, во богословіи великаго Григоріа. Сіе убо вѣда, и самъ блаженный Павелъ, во Тимофѣю пиша, глаголетъ: „ты же пребывай, в нихъ же научился еси и увѣрися, вѣдый, отъ кого научился еси, и яко измлада священная писанія умѣши, могуща тя умудрити во спасеніе, вѣрою о Христвѣ Іисусѣ“. И сія убо священная писанія

умудрити можуть и спасти человека. Сія же не разумѣете кто, кромѣ отнюдь наивзвѣстнаго тѣшанія; паки ниже сіе совершаетъ, не подающихъ христолюбивыхъ богатствъ, ниже совершающихъ, ихъ же от Бога пріятна, учителемъ и похвалнымъ от учениковъ. То жь потребно есть, не повинно и должно, Господа о семъ рекуща: „всякому, ему же дастся много, много и возыщется“. Понеже и богогранимаго гражданства Льова благочестивіи панове и епиторы тамошняго честнаго храма всепресвятыя владычицы нашея Богородицы и Приснодѣвы Маріа, Успенія ея, зѣло добръ же и богоугодно о всѣхъ си устрояюще маніемъ Бога, во Троицы поклоняемаго, восхотѣша ради дѣлъ своихъ любовъ, юже имѣють ко Господу, явати и ко исполненію заповѣдий Его желающе, и исправити прехвалнаго братства или совершенія и дати боголюбезнымъ во душевную же, вкупѣ и тѣлесную ползу, о промышленію вдовъ, и сирот, и убогихъ, немощныхъ же, такожь и о странноприлежанію и наипаче же составить шпиталь и неподвижну обитель училища в ползу, и в семъ учителей же и учащихъся во возрастъ премудрости навазанія и славы Божіа. Вся сіа телеснѣ обрѣтъ святѣйшій патріархъ Антиохійскій кіръ Іоакимъ и писаніемъ его извѣстнаго; молиша же утвержающа христолюбивіи панове и от насъ утвердитися во писанію семъ. Яко же убо и смиреніе наше, молбу ихъ пріемши, яко благословену и любезну Богу, первѣе убо симъ молимся дагися от Бога благодат, миръ и милость, по семъ во небесныхъ царствовати, яко строителемъ и работъ благымъ и вѣрнымъ Господеви.

Се тако списавши, являетъ и повелѣвается во святѣмъ Дусѣ быти и пребывати неподвижно и не раздрушно и во прочыхъ во вся вѣки, яже во писаніи семъ принесеннѣмъ строенія и боголюбезнаго братства и единомыслія соблюдаемыхъ, и всѣхъ убо иныхъ извѣстныхъ и несотворенныхъ, наипаче же училища и друкарни, яко душеполезныхъ и спасенныхъ путей. И аще ли убо от сихъ всѣхъ являтся растлѣвая сіа, яко врагъ Божій и убійца и ненавистникъ

добрѹ, да будетъ отлученъ отъ святыхъ и живоначалныхъ и единосущныхъ и неразделимыхъ Троица, единого во естествѣ Бога нашего, и проклятъ, и непощенъ, и самъ по смерти да имѣеть клятву трехсотъ и осмьнадесяти Богоносныхъ отецъ, иже во Ниеѣи, и прочихъ. Богъ же во семъ утвержденіе да будетъ и извѣстіе писанія сего утвержденіе. Писанъ в лѣто отъ созданія міру 7096, месеца декембрія 1-го.

Іеремія, милостію Божіею архіепископъ Константинополя, Новаго Рима, и вселенскій патріархъ.

Греческій подлинникъ въ Архивѣ, а современный переводъ въ „Албомѣ“ Ставропигіальнаго Института, стр. 50.

V.

Грамота патріарха Іереміи, вновь утверждающая и излагающая Уставъ Львовскаго Братства. 1589 года, ноябрь.

Іеремія, милостію Божіею архіепископъ Константинополя, Новаго Рима, и вселенскій патріархъ.

Понеже смиреніе наше первѣе утвердилимы привиліемъ нашимъ во Львовѣ Успенія пречистыя Богородица Братство, по привилейному его писанію, како подобаеть жити Братству; нынѣ же, телесне будучи намъ в королевствѣ Полском, не моглимы прибыти до Львова для мороваго повѣтря, в немъ будущо. И пришли до насъ пѣкіе отъ предреченнаго Братства, и моляще насъ изъяснити вся имъ, како подобаеть Братству имѣти и непротивно ничимъ же, яко и первое. И убо смиреніе наше, видѣвши моленіе ихъ благословно, даемъ имъ настоящаго образа, на главы реченное, яже сѹтъ сѹя:

1. Первое убо, завѣщавається во святом Дусѣ смиреніе наше быти Братству во Львовѣ Успенія пресвятыя Владычица наша Богородица и приснодѣвы Марія неразрушно и неподвижно во вся вѣвы, и ниже от единого епископа, но временехъ обрѣтаемаго, епископовъ же и князей, и панов, или священниковъ, или мирскихъ, во запрещеніи непощенномъ и отлученіемъ неразрѣшнымъ вовѣки. Рече бо Господь: „иже аще кто соблазнитъ единого отъ малыхъ сихъ, лучше бы ему, да обѣситъ камень жерновъ на выю его и потопится во пучинѣ морстей“. И пакы: „идеже сущи собрани два или три во имя мое, ту есмь посреде ихъ“; колико выще, идеже сущи тридесати или 60, или выще.

2. Второе же, не быти другому училищу общему во мѣстѣ Львовѣ, кромѣ самого единого училища братскаго Успенія Пречистыя Богородица, и во ономъ только самомъ учити дѣтей благочестивыхъ и православныхъ христіянъ божественнаго и священнаго писанія, словенскаго же и еллинскаго, по времени обрѣтаемыхъ добродѣтельныхъ и благочестивыхъ даскаловъ; аще же будетъ мѣсти кто даскала, только своихъ дѣтей будетъ ему волно учити, во не иныхъ. Также и всякій отъ священниковъ да учитъ единого или двухъ дѣтей для послугы, но не более, ко уничиженію и прешкодѣ общей школь.

3. Мають волность Братство Успенія Богородица друковати невозбранно священныя книги церковныя, прилежно и зъ великимъ опатренемъ, не токмо часословцы, псалтыры, апостолы, минеи и треоды, требники, синаксары, евангеліе, метафрасты, торжники, хроники, сирѣчь лѣтописцы, и прочая книги богослововъ церкви нашея Христовы, но и училищу потребныя и нужныя, сирѣчь грамматику, пѣвнику, реторику и философію.

4. Четвертое,—да подають частую помощь во потребу дѣтемъ, хотящимъ учиться священнаго писанія, нищимъ; также подобаетъ и всѣмъ христіюлюбивымъ и нищелюбивымъ христіяномъ помогати имъ отъ своего, аже имъ Богъ дарова, любве ради Христовы, во всѣхъ церквахъ.

5. Священника, его же изберець Братство священнодѣйствовати во божественной церкви Успенія Богородица, сего нынѣшній боголюбивый епископъ Львовскій, и по немъ будучие епископы, маеть имъ благословити кромѣ всякой вымовки и противности.

6. Егда ж онъ, поль Успенія Богородица, не будетъ жити в цѣломудріи и добродѣтели, якож подобаетъ священникомъ, но упражнятися во безчиніи и пїанствѣ, не радя о послѣдованю церковномъ, маютъ волю изверечи его от чреды его и иного вмѣсто его увести, егож изберуть брата, якож речеся, из волею мѣста того архіерея.

7. Аще кто от братіи не будетъ жити во единомыслію из братствомъ, но, противно мысля, чинити соблазну между братією, и не престанеть, такового да отлучать его братія от общаго Братства ко цѣломудрію; тогда и епископъ изженеть такового из церкви, яко преслушника и непокориваго Братству, дондеже да наважеться.

8. Да егда кто от братія Успенія Богородица, аще богатъ, аще и нищъ, умереть, должны суг неотреченно братія, упразднившися от дѣлъ своихъ, ити на погребъ брата, провождати его со свѣщами и еиміагомъ даже до гроба. Аще же кто уничтожитъ брата одного и не пойдетъ на погребеніе его, маетъ платити Братству 20 грош неотреченно.

9. Да егда кто от братіи оклеветанъ будетъ неправедне, или в немоць вопадъ и не будетъ мѣти чимъ ся живити, должны суг брата запомогати и давати ему вся, ку потребѣ нужная, от общаго собранія. Еше же, егда будетъ послано знаменіе братское къ нѣкимъ от братіи, егда потреба прилучитъ Братству, и аще возверадитъ и не придетъ въ чотыри недѣли, маеть заплатити до скриньки братской чотыри гроша. Еше, аще же кто мещанин или предмещанинъ хоцетъ вступити в сіе Братство, аще же от благородныхъ, или от простыхъ, долъженъ дати до скриньки грошей шесть. Такъ же и кто бы мѣлъ домъ свой далече от сего Братства и не могъ бы приходити до собранія, далекости ради пути,

маеть дати в рокъ грошей шесть. Еще же, братія должны суть в каждый рокъ. выбирать от Братства мужей чотыри цѣломудрых, добродѣтельных, вѣрных, на усмотреніе всего Братства, яже потребная и полезная имъ. Скринку же братскую маеть держати старѣйшій от братіи, а ключъ маеть быти в руках молодшого. Такъ же по исполненіи лѣта мают чинити личбу явѣ, пред всѣмъ Братствомъ, достаточно, о приходѣ и расходѣ. К симъ же повѣлаемъ сему Братству: не искати вящше сих, ниже судити попов и діаконъ и прочіихъ духовныхъ дѣйствъ; о сихъ всѣхъ самому по времени обрѣтаемому истинному епископу Львовскому, Галицкому же и Каменецкому дастся от божественныхъ законовъ и священныхъ канонъ, а не иному. Аще же кто от сихъ всѣхъ восхочеть порушити сіе, яко злотворецъ и другъ ненавистника добру, діавола, и врагъ Христу, да будетъ отлученъ от Отца, Сына и святаго Духа и по смерти не разрѣшен, со сими ж да имѣет и клятвы святыхъ богоносныхъ отецъ, иже в Никеи, и прочіихъ святыхъ. Сего ради и о семъ изявленіе и подтверженіе бысть настоящее писане нашего смиренія привиліи и дастся Братству Успенія пречистыя Богородица, в лѣто 7098, индикта 3, мѣсяца воемврія.

Іеремія, милостию Божіею архіепископъ Константинополя, Новаго Рима, и вселенскій патриархъ.

Позже прибавлены подписи: Кирил Терлецкій, Божіею милостию смиренный епископъ Лудскій и Острозскій, власною рукою.—Гедеон Болобан, Божіею милостию смиренный епископъ Галицкій, Львовскій и Каменца Подольскаго, власною рукою.

Греческій подлинникъ въ Архивъ, а переводъ въ „Альбомъ“ Института, стр. 57.

VI.

Грамота патріарха Іереміа, утверждающая независимость монастыря св. Онуфрія отъ львовскаго епископа. Конецъ 1589 г.

Іереміа, милостію Божією архіепископъ Константинополя, Новаго Рима, и вселенскій патріархъ.

„Тѣмъ же стойте убо и держите преданія, яже предахъ вам, писанія же и неписанныя“, рече чудный Павелъ, сосудъ избранный. Сего убо стопамъ послѣдующе, божественнии и богоноснии отцы наши рекоша древняя обычая держати. Понеже убо и ктитори божественнии обители преподобнаго и богоноснаго отца нашего Онуфрія соборнѣ дали и оповѣли намъ справу предъ смиреніемъ нашимъ, яко оный реченный монастырь, ставропигионъ сый, отъ прародитель свободный былъ и непопираемъ отъ властей, водлугъ часовъ владѣствующихъ во Львовѣ, владанъ и во всемъ справованъ толко водлугъ часовъ обрѣтаемыхъ священноиноковъ и иноковъ, въ немъ будучихъ, и ктиторовъ. Аще же лишеніе было коли священника, брали по времени отъ обрѣтаемаго игумена честныя обители Уневскія, и священнодѣйствовалъ в томъ монастырю; и быше самозаконенъ неподвижно и непороботно, и не было владано ни отъ единого архіереовъ и пановъ, яко же и прочая ставропигія, даже до нынѣшняго часа (тако жъ яко предречено, яко и самъ той игуменъ Уневскій предасть ставропигионъ самозаконну и властительство нынѣшнему епископу Львовскому, и тая вляя и безсловесна вѣсть прииде во уши наши). Того ради завѣщается, яко да отъ нынѣ и во прочая вѣки толко сами иноки и ктитори, обрѣтаемыи нынѣ же и по нихъ будучіе, мають обирати собѣ священника, водлугъ обрѣтаемаго отъ священнѣйшаго митрополита Киевскаго. Поневажъ реченный игуменъ Уневскій явился предатель и навѣтникъ владарства и самозаконія реченнаго ставропигія, святныя обители Онуфрія; нынѣ же повсталъ былъ боголюбивѣйшій епископъ

Лвовский, Галицкий и Каменецкий на предреченных ктиторовъ, многа смущенія и шноды починил имъ, хотячи взяти собѣ тотъ монастырь и отчуждити ихъ ктиторского оправданія всячески; но не възмогъ, погрѣшилъ умыслу своего и не получилъ. Но не сталъ даже доселѣ, но и еще: восхотѣ поработити властію княжескою безмѣстне и безсловесне, и отимуючи митрополиі Кіевской прономія, то есть властителство, отлагаючи соборныя апофасисъ, аже предана намъ богоноснѣи отцы, и началствовати божественную обитель святаго Онуфрія, ставропигіонъ от древле сущий; не вѣда, яко свою властную присягу извергъ, в чомъ обѣщался под запрѣщеніемъ непрощеннымъ соблюдать прономія священнѣйшаго митрополита Кіевскаго неподручна и неподвижна во всемъ животѣ его от них же получи и ставропигіонъ святаго Онуфрія. Сего ради смиреніе наше, яко долгъ неотреченный маючи сохранити и соблюдать церкви нашої обычая и святых и вселенских соборовъ разсужденія и апофасисъ неподвижно, и отдавати и давати каждому свое праведное,—завѣщевается и во святом повелѣвается Дусѣ, яко да непристойное писаніе наславнѣйшаго и велможнаго князя Василя, еже дасть вынѣшнему боголюбезному епископу Лвовскому (мѣнячи съ быти ктиторъ обители Онуфрія, ничтоже оправданія имѣя ктиторска, не токмо яко жъ ставропигія свидѣтельствуютъ древних родов привилея их, но и яко от многих увѣрихся) быти невластителство, невръпко и ни во что ж вомѣняемо оно писаніе. Таж вынѣшний боголюбезнѣйший епископъ Лвовский, Каменецкий же и Галицкий и по немъ будучіе епископы да отстоятъ от реченнаго ставропигія Онуфрія и да не восхотятъ всячески нарушити и прешножати в немъ обрѣтаемымъ священноинокомъ и инокомъ и по времени другъ от друга подавственно держащим ктитором, и не искати неправилне покарати ставропигіонъ Онуфрія от власти ихъ самых ктиторов. Аще ж преслушницы и противници явятся настоящаго нашего благословеннаго декрету, не токмо упражненію непрощенному отъ всеоличесвіа великой церкви нашої будутъ наказаны и отъ Бога негодованія и гнѣва получать, но и въсовершен-

ному низверженію подложени быти мають, яко премѣнницы и отмѣтницы божественныхъ законовъ и священныхъ каноновъ. Тѣмъ же ко извѣстію и твердости бысть настоящее привилейное нашего смиренія писаніе и дано есть ставропигію преподобнаго отца нашего Онуфрія и втиторомъ его, в лѣто 7098, индикта 3.

Іереміа, милостію Божією архіепископъ Константинополя, Новаго Рима, и вселенский патріархъ.

Кирилъ Терлецкій, Божією милостію епископъ Лудкій и Острозскій, власною рукою.

Подлинникъ въ Архивъ, а современная копія съ переводомъ въ „Альбомъ“ Львовскаго Ставропигіального Института, стр. 65.

VII.

Грамота Кіевскаго митрополита Михаила Рагозы, утверждающая за Львовскимъ Братствомъ свободное и независимое управленіе монастыремъ св. Онуфрія. 1590 года, 22 іюня.

Михаилъ, милостію Божією архіепископъ митрополитъ Кіевскій и Галицкій и всея Росіи. Вѣдомо чинимъ симъ привилейнымъ писаніемъ нашимъ. Монастырь святаго Онуфрея во Львовѣ, въ митрополіи нашей галицкой, стародавний, при мѣстѣ Львовѣ, на предмѣстіи Краковскомъ, подъ горою замку высокаго лежацій, с початку от прародителей рускихъ заложонъ и всѣми мещаны, втиторами церкви Успенія пресвятыя Богородица, уфундованъ, и муромъ вывшшенъ, и вгрунты ихъ надаными росширонъ, яко привилія и память людская свѣтчить, справованемъ ихъ и шафованемъ и милостынями втиторскими, ихъ наклады власными украшенъ, Господу Богу ку чти и хвалѣ и ку розмноженю пос-

политого ихъ спасенія; и тамъ престарѣлыхъ отцевъ и немощныхъ братій своихъ препитовали, и странныхъ гостей, духовныхъ и иноковъ пріймovali, и мертвыхъ своихъ тѣла тамъ погребали для великое тесноты мешканя ихъ в мѣстѣ. И той монастырь былъ приписанъ подѣ оборону монастыру и праву Уневскому, а росказованіе и ключи завжды суть при помененыхъ фундаторехъ, мешчанехъ Львовскихъ; который то монастырь отъ вѣку въ митрополіи нашей Галицкой подѣ благословенствомъ всегда и нынѣ есть. И на той монастырь торгнулся былъ Арсеній Болобанъ, владыка нашъ дворній Львовскій, отступуючы присягы своей, яко при поставленію своемъ присягалъ намъ заховывати во всемъ покой и прономіей нашей, то есть подѣ зверхностью нашею, и много шкодъ и трудовъ тому монастыру насиліемъ своимъ начинилъ, хотячи его отъ рукъ ктиторскихъ похитити. Противъ которого владыки заставуючися, святое памяти Анастасій Радиловскій, архимандрить Уневскій, пособляючи выше помененнымъ фундаторомъ, великое старанье поднѣялъ и успокоилъ той монастырь, о што Арсеній владыка правомъ духовнымъ и свѣцкимъ былъ каранъ, и покой вѣчный чинити самъ и на потомки свои подѣ тысячью гривенъ записался. Вѣдаючи о томъ Гедeonъ Болобанъ, владыка нашъ дворній нынѣшній Львовскій, запомявши покою, послѣдуючы дѣламъ продка своего, торгнулся на той монастырь, запомявши зверхности нашее, не вѣдаючи, яко свою властную присягу отвергъ, в чомъ обещался подѣ запрещеньемъ непрощеннымъ заховывати прономію зверхности властительства митрополіи нашее неподручне и неподвижно во всемъ животѣ его. И выправилъ былъ собѣ отъ короля его милости привилей, за причиною его милости князя Константина Константиновича, воеводы кіевского, мѣнячися его милость быти тому монастыру ктитормъ, который не знашолся быти ктитормъ. Но противачися владыка тому монастыру фундаторомъ и зламавши свою присягу, до урядовъ гвалтовне предреченыхъ ктиторовъ, мешчанъ Львовскихъ, о той монастырь поволочалъ, который монастырь и нигды не бывалъ а нѣ

есть подъ справованьемъ а ни подъ благословеніемъ дворникъ епископовъ нашихъ Львовскихъ, также а ни его самого. До того приведши собѣ еще игумена Уневского Симеона Боршевского, подъ благословеніемъ митрополіи нашею будущою, абы ктиторомъ монастыра святого Онуфрія, в праве ошукавши, ихъ отступилъ; што учинилъ такъ игумень с помочниками своими, со Феодосіемъ, монастыра Уневского священноинокомъ, и со Ивною, черницею днечимъ, волочашимся. И тая злая и спротивная вѣсть пришла до вѣдомости за бытность святѣйшаго Іеремія, архіепископа Константинопольа, Новаго Рима, и вселенскаго патріарха, зверхнѣйшого отца и пастыра нашего, в земли Руской будущою, предъ которою судъ Гедеонъ епископъ, отъ мещанъ, реченныхъ ктиторомъ, будучи позванный, справовался и на судѣ отъ отца патріарха стался быти виненъ во всемъ, и декретомъ, зо всѣми помочниками его, отъ того монастыра Львовского отсужонъ; также и игумень Уневскій реченный, яко предатель и отступникъ, владарства самого въ себѣ волного, реченного ставропигія, посполитого монастыра Львовского отсуженъ самъ и потомъ будучи игумени Уневскіе. Якоже, испытавшу о всемъ по ряду на судѣ вселенскому патріарху, Львовского епископа Гедеона Болобана, со всѣми противными его привилеями и зо всѣми записы внижными, отъ вышереченного монастыра и по немъ будучихъ епископовъ Львовскихъ вѣчне отсудилъ, подъ запрещеніемъ непрощеннымъ отъ католическія великія церкви нашея, да не дерзнетъ ни единъ похищати его, подъ изверженіемъ сана епископского, яко премѣнниковъ и отступниковъ божественныхъ законовъ и священныхъ каноновъ; ктиторомъ же честныя обители святого Онуфрія монастырь, фундатарства ихъ дѣдизну, праведно декретомъ своимъ мещаномъ Львовскимъ, Братству церкви Успенія пресвятыя Богоматере, отъ рода въ родъ держати, справовати присудилъ, и откуду восхотятъ, до того монастыра обирати собѣ игуменовъ и митрополіи благословенію нашему повинovati; также неблагоугодныхъ игуменовъ опущати, а вмѣсто ихъ лѣпшихъ подъ благословеніемъ нашимъ, собѣ избирати.

Сего ради мы, съ повинности пастырства нашего и водлугъ апофисисъ, сирѣчь декрету вселенского патріарха, предреченный монастырь во одержаніе вѣчно помененымъ ктиторомъ, Братству храма Успенія Богоматере, мещаномъ лвовскимъ, присужаемъ и вѣчно в моцъ даемъ, во всемъ вольнымъ чинячи отъ нынѣшнего епископа въ митрополіи нашей Галицкой, владыки нашего надвального Лвовского Гедеона Болобана, также и отъ всѣхъ по немъ будущихъ епископовъ лвовскихъ и митрополіи нашей Галицкой. Нынѣшнему же епископу Гедеону Болобану и по немъ будущимъ епископомъ ни единой власти ни в чемъ, ни повеленія, ниже благословенства на томъ реченномъ монастыри во всемъ да не будетъ; такожде же и игуменомъ монастыря Уневского на семъ монастыри Лвовскомъ власти всякой во всемъ да не будетъ, но точію самимъ мещаномъ Лвовскимъ, храма Успенія пресвятыя Богородица, Братству, на томъ монастыри ихъ во всемъ власть и держава отъ рода въ родъ, въ вѣки, подъ благословеніемъ нашего смиренія, да будетъ. И той монастырь въ потребу братского благочестиваго ихъ строенія и школнаго ихъ общего ученія въ распространеніе, и нищихъ школьныхъ, милости требующихъ, учащихся въ прекормленіе, и друкарскихъ книжныхъ сосудовъ на сохраненіе, и веѣмъ христіанскимъ благочестивымъ ихъ строенія дѣламъ въ потребу. На што, ко явѣстію и твердости, есть сіе привилейное нашего смиренія писаніе. Дано есть монастыру ставропигію, сирѣчь христіанскому источнику, преподобного отца нашего Овофрія, и ктиторомъ его, в лѣто мира седмое тысячи девятьдесятъ осмого, индикта третего, отъ воплощенія же Господа нашего Иисуса Христа тысяча пятьсотъ девятдесятого, месеца іюня двадцать второго дня, на соборе нашемъ нынѣшнемъ Берестейскомъ.

Михайль, волею Божею архіепископъ митрополитъ Кіевскій и Галицкій, рукою власною.—Мелентій Хребтовичъ, епископъ Володимирскій и Берестейскій, архимандритъ Кіевскій Печерскій, власною рукою.—Кирилъ Терлецкій, Божею милостію епископъ Луцкій и Островскій, власною рукою.—Леонтій Полцицкій, епис-

копъ Туровскій и Пинскій, власною рукою.—Деонисій Збируйскій, епископъ Холмскій и Белзскій, рукою власною.—Гедеонъ, епископъ Каменецкій, рукою власною.

Подлинникъ въ Архивъ, а списокъ въ „Альбомъ“ Ставропигіального Института, стр. 81.

VIII.

Судная грамота Брестскаго собора по дѣлу Львовскаго Братства съ мѣстнымъ епископомъ. 1590 года, 22 іюня.

Михаилъ, милостію Божіею архіепископъ митрополитъ Киевскій и Галицкій и всея Росіи.

Станувши обличне предъ нами, на соборѣ нынѣшнемъ нашемъ духовномъ Берестейскомъ, року Божія тысяча пятьсотъ девятьдесятото, месяца іюня девятигонадцать дня, Братство храма Успенія пречистыя Владичица наша Богородица приснодѣвы Маріа, мешчане Львовскіи, отъ всего Братства ихъ посланыи, а меновите: Маноиль Арфанисъ, грекъ, Іоанъ Демидовичъ Красовскій, Яней Афендиковичъ, грекъ, Юрей Козмичъ Рогатинець, Евстафей Мисковичъ, Феодоръ Матфеевичъ и Іоанъ Пятницкій жаловалися на Гедеона Балабана, епископа митрополіи нашея Галицкои Львовскаго и Каменца Подолскаго, ижъ позвали были епископа сего передъ его милость святѣйшаго киръ Іереміа, архіепископа Константинополя, Новаго Рима, и вселенскаго патріарха, зверхѣйшаго пастыра нашего, и маючи судъ предъ его святительскою милостію в земли короля его милости Подолскои, Тернополи, року прошлаго, месеца октеврія тридцать первого дня. Который то судъ докончился в мѣсте Каменца Подолскомъ, в томъ же року 89, месеца нояврія 13 дня, о постановене Братства во всѣми ихъ волностами и повинностами и о монастыр ихъ братьскій Львовскій святого Оноф-

рія, ставропіон речедный, посполитого их дедичного фундованя. И там на судѣ о вси речи вселенский патріархъ право скончилъ и декретами и привилеями своими утвердилъ, под запрещениемъ непощенным и вѣчным проклятиемъ и изверженіем саму. Што ж по сем епископъ Львовский митрополіи нашее Галицкои Гедеонъ Балабанъ, пребачывши таковое запрещеніе, великое смущеніе учинилъ Братству Львовскому и Рогатинскому, што ся то очевисте на судѣ нашемъ показало, ижъ его милость епископъ, по суде и угоде и застановеню томъ братскомъ учинилъ. На што его милость епископъ Львовский такъ учинилъ отповѣдь: ижъ дей тое Братство водлугъ пристойности епископъское мнѣ чести чинити не хотать, и оттоль мнѣ есть жаль противъ Братства того. Прото жъ мы, увидевши привилея и декрета вселенскаго патріарха, в моци и безжадного нарушеня заставляемъ и вси симъ соборомъ нашимъ нинѣшнимъ уфалаяемъ и быти тому въ вѣчныя лѣта допущаемъ, и руки наши ко всѣмъ привилеямъ патріаршескимъ подписали есмо, и своимъ привилеємъ с привисистою печатю умоцнили есмо и Братству Львовскому дали есмо вси епископи, на сей часъ в Берестью великомъ Литовскомъ будучи: Меленый Хребтовичъ, епископъ Володимерский и Берестейский, протоероние, архимандритъ манастиря Киевского Печерского; Кирилъ Терлецкий, епископъ Луцкий и Островский и экзархъ; Леонтіе Польчицкий, епископъ Пинский и Туровский; Деонисіе Збируйский, епископъ Холмъский и Белзский, Гедеонъ Балабанъ, епископъ митрополіи нашее Галицкои Львовский и Каменца Подолского. А ку тому собору нашему былъ везванъ велможный папъ Адамъ Потей, кашталанъ Берестейский, и вси крылопане, належачие до собору. Прото жъ нинѣшнѣ соборне мы, Михаилъ, митрополитъ Киевский и Галицкий и всея Росіи, и въвесь судъ духовный, укривжоному Братству волное и вездѣ належное право заставляемъ, а меновите: Братство Львовское храму Успенія Богородица и Братство Рогатинское, водлугъ привилеевъ патріаршескихъ, рядити имъ дозволяемъ и благословляемъ, заставляючи каждое слово в моци зуполной, хотячи мѣти и

инде везде братства такне единокне; такъ теж школу соборную братскую в мѣсте Львовѣ, при храмѣ Успенія Богородица, науки грецкой и словенской, благословенія патріаршеского, тую едину благословляемъ и соборно ухваляемъ и мѣти хотимъ, а при иныхъ церквахъ, по предмѣстамъ и везде при мѣсте томъ, конечно быти имъ забороняемъ и мѣти не хотимъ, под вѣтвою, ширей реченою в привили томъ патріаршескомъ. Такъ тежъ паску нѣкую, от нѣкихъ смышленую, подобячися паске жидовской и еретическимъ наукамъ, запомневши истинныя пасхи, еже есть Господь нашъ Исусъ Христосъ, празднуютъ; и тежъ пироги на завтрее Рождества Христова, которые приносятъ до церквей, мняще в честь Богородици, еже есть велико безчестіе и догмать безбожныхъ еретикъ: Дѣва же Богородица паче слова и разума нетлѣнно роди; такъ же тежъ и пятницу нѣдѣлю агарянски в каждую седмицу празднуютъ, ругаючися недѣли, воскресенію Христову, и всѣмъ Господьскимъ праздникомъ и святыхъ отецъ священнымъ канонамъ. Мы теде соборомъ сямъ нынѣшнимъ нашимъ, водлугъ декрету святѣйшаго патріарха вселенскаго Іереміа, таковыи ереси, и з иными тымъ подобными, провлинаемъ и от святой нашей каеолвческия, сиречь соборной великой церкви истребляемъ конечно. А з стороны власти и благословенія попомъ ихъ братскимъ, ко храму Успенія Богородица, от кого быти маеть, мы в томъ его милости епископу Львовскому и по томъ будущимъ жаднаго уближеня не чинячи, толко водлугъ правилонъ отеческихъ то заховуемъ. Едвакъ же и на доводъ предреченнаго братства Львовского, которыи то маючи в томъ кривду от епископа своего, ижъ всегда имъ поповъ водлугъ звыклого обычая и права ихъ благословити не хочеть, зачимъ ихъ церковь Божіа без хвалы Божіа бывала, от чего ся людемъ христіанскимъ великое погоршене станаеть, и тежъ для успокоенія Братства того и всѣхъ речей ему належачихъ,—тогда от сего часу под благословеніемъ и властію архіепископства нашего Киевского и Галицкого быти zostавуемъ и сихъ священниковъ братьскихъ Михаила и Игнатія, и діавона, якого они собѣ изберуть, благословляемъ. А

судити поповъ иныхъ епископъ маеть моцъ и, осудивши, по правиломъ карати ихъ маеть. Скарбецъ тежъ церковный, шпиталь и дома церковныи братство толко сами, а не кто иной, завѣдовати и справовати мають. А ижъ за такъ ясными доводы Братства Лвовского и Рогатинского, што ся на соборѣ винѣшнемъ показало, ижъ его милость епископъ Лвовский Гедеон Балабанъ нынѣ што былъ зрушилъ, мы теда, перестерегаючи речей вечистыхъ и покою, завазуемъ зверхиостію и моцю пастырства нашего соборне, абы его милость епископъ Лвовский и по немъ булучи зрушати ни в чомъ всѣхъ речей Братства Лвовского и Рогатинского никакож не дергнули, подъ запрещеніемъ непрощеннымъ и конечнымъ зверженьемъ саву. И аще ли убо отъ сихъ всѣхъ явится кто растлѣвая сія, яко врагъ Божий и убийца и ненавистникъ добру да будетъ отлученъ отъ святыхъ и живоначальныхъ и единосущныхъ и неразделимыхъ Троица, единаго въ естествѣ Бога нашего, проклятъ и непрощенъ, и самъ по смерти да имѣеть влѣтву трехсотъ и осмьнадесяти богоносныхъ отецъ, иже въ Никей, и прочихъ. Богъ же в семъ утверженіе да будетъ и извѣстіе писанія сего утверженіе. Писанъ в Берестью Великомъ Литовскомъ, в лѣто отъ сотворенія миру седмьтысящнаго деветьдесятъ осмого, месеца іюня двадцать второго дня.

Смиренный архіепископъ митрополитъ Киевский и Галицкий и всея Росіи рукою власною.—Мелентій Хребтовичъ, епископъ Володимерский и Берестейский, архимандритъ Киевский монастыря Печерского, власною рукою.—Кирілъ Терлецкий, Божією милостію смиренный ексархъ, епископъ Луцвий и Островский, власною рукою.—Леонтий Полчицкий, Божією милостію епископъ Туровский и Пинский, архимандритъ Лещинский, власною рукою.—Деонисій Збируйский, епископъ Холмский и Белзский, власною рукою.—Гедеонъ, епископъ Каменецкий, власною рукою.

Подлинникъ въ Архивъ, а современный списокъ въ „Альбомъ“ Института, стр. 77.

IX.

Благословенная грамота Кіевскаго митрополита Михаила Рагозы, данная Львовскому Братству относительно устройства монастыря св. Онуфрія. 1591 года, 23 генваря.

Михаилъ, милостію Божіею архієпископъ митрополит Кіевскій и Галицъкій и вѣсея Росіи. Будучимъ намъ на сей часъ в митрополи нашей Галицкой, въ граде Льове, посещающе Христову церковь и порядковъ духовныхъ нашихъ церковныхъ и монастырскихъ доглядючи, пришли к намъ церковное Братство храма Успения пресвятыя Богородица, мещане Львовскіе, жадаючи насъ, абымы бытностью своею посетили монастырь ихъ Львовскій, прономии наше всегда будучий, зовемый ставропигионъ святого преподобнаго отца нашего Онуфрія, и порядку догледѣли. То пакъ мы з повинности наше пастырское учинили, введши тутъ литургию божественную за короля его милость и пановъ радъ его королевской милости, также и за ктиторы обители тоея, служили есмо. За чимъ показали намъ привилѣи старожитныя, отъ давныхъ и теперешныхъ королей ихъ милостей, также и отъ вселенскаго патриарха кир Іеремен, якъ отъ вѣку мещане Львовскіе суть того мѣста фундаторы, ктиторы, справцы и строители, и до нынѣ суть. И показали намъ кгрунты и материи немало, наготовленной на шпиталъ мужескій и женскій, на странноприемницу и болницу, и весь кгрунтъ монастыря того муромъ обвести хотячи; при томъ же монастырю и другое мѣсце на женскій и девическій монастырь показали намъ; зачимъ оповѣдили волю свою, ижъ в тыхъ лѣтехъ, съ помощію Божіею, хочемъ тое дѣло зачатое кончити, на що просили насъ на таковыи дѣла благословения и позволенья отъ насъ жадали. И дали намъ справу о захованю того монастыря, фундаторства и владарства ихъ ктиторского, отъ вековъ подъ зверхностью прономии наше будучого, ижъ той монастырь справуючы, для великое нищеты, убозства и недостатку

его, допустили миряном нѣким домковъ старых монастырских, в которых за ровным чиншем жили, для поправки монастыря, того старого будованя поправляти; а що бы теж на поправу не згодилось, тое знову до часу побудовати под такими кондициями, ижъ часть нѣкую того ихъ прибудованя з доброй воли своеи, збудовавши, мѣсту святому тому, монастырю тому, даровати обещались; а еслибы теж колвец который з них похотел индеи где пойти жити, или бы для яких потреб монастырскихъ ктиторы, то ест панове мещане Лвовские, казали им з тых то домков выходить и вступовати, тогда не кто иный, ани теж кому инному повинни будут заводити того их прибудованя, только фундаторы, мещане Лвовские, мают и повинни будут им, ведлуг шацунку пристойного, их будоване оплатити братскими или монастыря того с приходу его грошми, а они, взявши свое, преч уступити повинни сунт, абы власность всякая монастырю цѣло была захована въ всем. Причом станувши перед нами обличне: Марко Кушнер, Левко Пекар, Гарасим Пекар, чиншовники монастырские, так теж Карпо Старый, от много лѣтъ при церкви той живучи, доброволне вси обополне на тое постановене свое признавши, позволили, и просили нас, абысмо им листом нашим тое постановене их ствердили, якож ствержаемъ. Мы теж, увидевши, иж Братство церковное Успенія пресвятыя Богородица, мещане Лвовские, яко будучи верные помножители святымъ Божиимъ церквам, ведлугъ их ктиторства, звыкlostми стародавних правъ и обычаев, а надто болше нынѣ подвигнувшись, монастыр их дедичный, ведлуг законных порядков, чином монастырским ко житию иноческому, церкви и жития иноком, старцом, и иновилям, старицам же и дѣвицам, странным препочинене, шпиталѣ мужеский и женский, слугам церковным и посполите братскимъ убогимъ, престарѣлым, осиротѣлым, вдовам и всякимъ сиротам пристанище и покой, для хвалы Божое, а с повинности своее ктиторское, на том кгрунте коштомъ великимъ начали будовати, на што от нас благословения жадают; що мы узнаваемъ таковые то речи их быти похвалы и благословения до-

стойные, а тых то людей, на кгрунте монастырском живучих
свещким правом, звычайми, житием и обходами их прилеглым, а
правом монастырским и церковным, и житиям, и уставомъ черне-
чим шкодливых, с тых теды домков монастырских слушне и вгод-
ливе, ведле выдатуку прибудоване их заплативши им, отпустити
их приказуем, а тые дома ведлуг вышереченого слова людям ду-
ховным и слугам церковным, иноком и инокиням, странником же
и убогимъ, вдовам и сиротам съ прегородами слушне по чину
будовати, дабы там в том монастырю всякие, за ведомостею и
волею мещан ктиторов Львовских, Братства Успения Богородица,
живучие, так духовные, як всякие слуги церковные, тут живучи,
и странници, честно и богоугодно житие свое провожаючи, меш-
каве мѣли, молячись за господаря короля его милость и пановъ
радъ его и всего христолюбиваго его воинства, и нас, пастыри
своего, и за ктитори храма сего. На свя и сицевая дѣла
Братство звышѣреченное благословением Божиим благословляем и
утвержаем держати, справовати, владати тыми и таковыми всѣми
церковными речми во вечные роды и непресѣкомми; да благодать
Божия и благословение нашего смирения будетъ съ вами въ вѣки,
аминь. Писанъ въ богоспасаемомъ граде Льове, року от вопло-
щения Христова тысяча пятсотъ девятыдесять первого, месеца
генваря двадесят третего дня.

Михайло, митрополит Киевский и Галицкий, рука власная.
Григорий, протонотарие митрополии Киевское, рукою вл.

*Подлинникъ на пергаментъ, съ припечатною печатью, хра-
нится въ Архивъ Львовскаго Статропичіальнаго Института,
№ 393.*

X.

Посланіе Мелетія, патріарха Александрійскаго, къ Львовскому Братству. 1592 года, 20 сентября.

Meleciusz, z łaski Bożej papa y patryarcha wielkiego miasta Alexandryi y sędzia powszechny.

W Koronie Polskiej będącym prawosławnym chrzescianom, Bratstwu Lwowskiemu, z drugimi, w Panu Chrystusie synom namilszym naszej pokornosci, łaski, miłości y pokoju od Pana Boga, Zbawiciela naszego Jezusa Chrystusa. Wielkiej radości napełniło nas pisanie wasze, ktore okazuje ku nam miłość waszą wedle Boga, dla ktorej z wielką prozbą żądacie nas. Ponieważ potrzeba iest wam, iako piszecie, lekarza dla ran duchownych, ktoremi zranił nieprzyjaciel cerkiew Chrystusową, a nawięcey o niektorych pasterzach, dwużenstwem obwiązanych, iż sprawę Boską kapłanstwa nędzni hydzą y splugawili; przetoż tedy y my okażemy ich rany, ponieważ niektorzy y kanony świętych synodow, y to samo, co oycowie y apostołowie uprzywiliowali, iako ma być episcop iedney żony mężem, odmiatuią y wiele kroć z pisma apostolskiego zgarszaią się, nieprawdziwie go tłumacząc, y mowią: że przystoi z żoną żyć episkopowi. Co inaczey rozumieli oycowie, naszy bracia, abowiem ktory żył z żoną, perwiey nim był episkopem, roskazuią żonę do manasterza odesłać, ktory by był daleki od episkopii, a potem ma wziąć episkopią; y to nie dla tego, aby się małżenstwem brzydził, abowiem bronią tego święte kanony, ani też rozdzielać, co Bóg złączył, iako słyszimy niektorych mowiąc; na ten czas bowiem rozwiązuie się y rozłącza się wedle Boga sprzężony zakon y postanowienie y związek, gdy co występi y uczyni przeciwnego Bogu y nieprzystoynie ani według Boga będzie żyć; a gdy miłość trwa wedle Boga y kromia złączenia cielesnego, iaka była oycy naszego Adama do Ewwy, matki naszej, do przestąpienia, przeto dopuszczono iest

dla większej lepszosci, co iest owiec Pana Chrystusowych pilne staranie, dla ktorych y sam Zbawiciel, namniej matki swoiey nie opuściwszy y oycowskiey iedności nie odłączaiąc się, uniżył się y świętobliwie i przystoynie śmierć podiął, doskonale postanowienie miłości prawem postanowił, to iest że dusze swoje za towarzysze położyć. A ponieważ tedy życie wedle Boga..... ktora wedle Boga y związek duchowny cały trwa we wszystkim, a bydzące poządliwości ciała, ktore po przestąpieniu urosły w naturze naszey, y providencyą Boga, miłuiącego człowieka, krefkości naszey iest puszczono, przeto cielesne, iako mowię, poządanie ustępuie duchowi, abyśmy zacniey iako umieli Bogu służyli, y abyśmy byli synami Ewangeliey świętey, wedle Pawła świętego. Coż tedy za wymowkę ieszcze maią wynaydować ci archyereie, ktorzy nie chcą świętych Oycow nasładować y, do monasterza swe żony odesławszy, inszą niewiastę, cerkiew Bożą, sobie przywieść daleko bowiem lepiej, a niżeli wedle ciała syny rodzić Panu Chrystusowi? Nie wiedzą podobno, co iest pisano w świętym Ewangelium, iaka skopionym obietnica zgotowana, albo nie słyszą samego Zbawiciela, że dla krolewstwa niebieskiego są, mowi, ktorzy sami się skopcami uczynili. Ale rzeką sprosta: mowi też Zbawiciel, że nie wszyscy mogą wmiścić te anielską obietnicę; do tego Apostoł mówi: każdy ma od Boga swój dar, iednemu bowiem takowy, a inemu y maleszy dan iest dar. Przetoż y my, wespoł z Zbawicielem naszym, nie na wszystkich iedne prawo wkładamy: ktorzy bowiem nie mogą, albo nie chcą więcey co nad żony rozumieć, innym niech puszczą sprawowanie episkopskie; niech słuchoją, co mowi ieden z philozophow: wielka y trudna sprawa nie mężnego człowieka nie potrzebuie. Ale o tych y takich sprawach długo mowić sam czas terazniejszy nam nie dopuszcza dla trudności naszych; ale mam nadzieię prętko, ułacniwszysię, iesli Bog pozwoli, przysć do was, rząd stolicy naszey dobrze sprawiwszy. Abowiem mam nadzieię Dyoskorytany, to iest Kofty, ktorzy ieszcze od trzeciego synodu cerkwie odstąpili, na drogę Pańską nawrocić, ktorzy obietnicę zgody iuż nam uczynili. I tu iuż dokonczyłem o tych spr-

wach, które są w liście waszym, prosząc was, abyscie nasładowali nie złych robotników, ale Pasterza owcom wielkiego, Pana naszego Jezusa Chrystusa, Który nam rozkazał, mówiąc: na Moyżeszowym stołku siedzących słuchać, a cielesnym ich uczynkom nie w czym się nie przymieszać. Raduiemy się też, bracia, że Bratstwo Pana naszego Jezusa Chrystusa krzewi się, które y my mamy nadzieję porządnie uprawić, za pomocą Bożą przybywszy tam, aby y naszego thronu doswiadczenie mieli, którzy cnotliwie żyć zezwalaiają, krzyżem niebieskiej maści ozdobieni, będąc wposrodku ciemności iasnością, która ukazuje z majestatem ziednoczenie: abowiem uczciwym y Pana Chrystusa nasladuiącym, którzy krzyż wzięli, mieszkanie w niebiesiech mieć przystoi y obumarłymi członkami tu być na ziemi. A iesli się co trafi człowieczego, czym by się nasze do was przyscie zabroniło, tedy to pisanie niech będzie wszystkim wam prawosławnym naszej porady znamie y podarek Krzyż noszącego podarowania Pan nasz Jezus Chrystus niech da wam w wierze, w nadzieie, w miłości urastać, na dzień Pana Chrystusow skarbić skarby, to iest uczynki krolewstwa niebieskiego godne, przez modlitwy naswietszey naszej Bogorodzicy y zawždy Dziewice Maryey, świętego apostoła y ewangelista Marka y Wielkiego Athanasya, Cyrylla, Jana Jałmużnika, patriarchow Alexandreyskich, y wszystkich świętych, amen. Z Egiptu, septembra 20, roku od stworzenia swiata 7100, a od wcielenia Pana Chrystusowego 1592.

Позднѣйшая приписка къ патриаршему листу: A ten list na ten czas tu przysłany, gdy Turcy z Węgrami wojnę zaczęli, dla ktorey wojny sam Meletiusz tu dojechać nie mógł, chociaż się o to pilnie starał, pisząc y do iego mości hetmana koronnego. Jednak posłał tu oycę Cyrylla, singiela swego thronu Ałexanryjskiego, który y teraz tu iest, ucząc dzieci, y książki Mclecyusza, patriarchy powszechnego, drukował dla dzieci, dysputacya o wierze. Oyciec Jeremiasz, patriarcha Konstantinopolskiego thronu, Necefora, wielkiego prothosyngiela, tu dla spraw cerkiewnych posłał; którzy y

dawno starali się, y staraią się, iakoby tu w ich eparchiey dziateczki oycowie ich s. naukę cerkiewną mieli, czego szkoły Lwowska,..... Brzeska, Wilenska y drukarnia swiadczy y rozmaity liste patryarsze. Przeto iawnie iest, że świętobliwi patryarchowie o nas staranie wielkie czynią, ale woyny y tutesznie zniewolenie im przeszkadzają; a władcykowie, że są duchownych stanów niegodnemi, a bojąc się sądu od swoich starszych, uciekli do papieża, a nie dla tego, iako udają, aby co lepszego mieli upatrywać.

A teraz ociec Meletiusz, patriarcha Alexandreyski, sędzia powszechny, Konstantinopolskim powszechnym patryarchą został.

Копія изъ Архива Свят. Синода.

XI.

Грамота Константинопольскаго патриарха Іереміа, данная Львовскому Братству на основаніе храма Успенія пресвятой Богородицы, съ правомъ ставропигіи патриаршей. 1593 года.

Іереміа, милостію Божією архієпископъ Константинограда, Новаго Рима, и вселенскій патриархъ.

Понеже ижъ в епископіи Львовой, Галицкой и Каменецкой, митрополіи Кіевской и всея Росіи, бывшіи братія, иже суть тщательни и прилежници, еже о нищихъ даемия милостини отъ тамо христолюбивыхъ и в общую ползу сущаго мѣста и иныхъ боголюбевнѣ имъ помыслившихъ, имже и смиреніе наше спосѣшествова и сопохвали и незапинателное еже о добромъ ихъ изволеніи и усердіи въ прочая вся вѣки соблюдаютъ и звѣщается. Сіи и паки по подобному и по Божіей ревности восхотѣша изъ грунта воздвигнути храмъ ставропигіи патриаршей нашей въ имя честное преславнаго Успенія пресвятыя Богородица и присно-

дѣвы Маріа всеблаженной, любочестнымъ и христолюбивымъ издвигеніемъ, или накладомъ, благочестивыхъ, близъ лежащей звонницы, южъ образомъ богоугоднымъ благочестивый воздвиже панъ Константинъ нареченный Корниакъ, и того ради молиша и сподобилася, яко да симъ же образомъ и въ воздвиженномъ божественномъ храмѣ обычная ставропигійская или ставропигійскою службою и молитвами послѣдованіе происходитъ отъ благовѣрнаго въ іереехъ господина..... отправуемаго въ всечестномъ храмѣ преподобного и богоносного отца нашего Онуфрія ставропигія; повеленіемъ нашимъ и патріаршескою властію и умоленіемъ, должны суще устроити и божественныя вѣсты ради насъ и вдружити я внутрь стѣны храма сего Успенія и вколо знадвора на четырехъ храма частѣхъ въ пребывателное и неиспытателное вѣщи явленіе. Повеже убо молиша сіе, смиреніе наше, прозбу и достояніе ихъ приемъши благословное сущи и боголюбное, яке подъ властію имущи ставропигія посылати въ еже подъ нею митрополіямъ и епископіямъ по Божіихъ и любоблагочестивыхъ законехъ разумомъ общимъ, ижъ в ней обрѣтающихся преосвященныхъ и словеснѣйшихъ митрополитовъ и пречестныхъ иже въ Духу святомъ возлюбленныхъ братіи и сослужителей нашего смиренія, и боголюбезнѣйшихъ архіепископовъ и епископовъ, симъ настоящимъ патріаршескимъ соборнымъ листомъ извѣщается и узаконяется, яко да сей воздвигаемый и происходяй божественный храмъ пресвятыя Богородица Успенія въ ставропигію, то есть нашу патріаршескую, иже в предѣреченной епархіи епископства лежащаго Львовскаго, есть и именуется патріаршескимъ ставропигіемъ, якъ и прочая патріаршеская ставропигія, яжъ повсюду тако бываемая, и да пребываетъ свободный и непопираемый отъ всякаго лица митрополитскаго и епископскаго, едину свободнѣ знаючи и имѣючи главу его, наше смиреніе, и отъ нея всякаго устроенія и суду, управленія же и влады чяущи и пріймующи должну сущу, и ижъ по временехъ въ немъ поущаго іерея нашего патріаршескаго поминати имени во всѣхъ божественныхъ и священныхъ служеніихъ, симъ нашимъ патріар-

пешкимъ правомъ и оправданіемъ. Ибо иже кто аще отъ всѣхъ, архіерей сый или священникъ, пренебрегаай нашихъ патріаршескихъ правъ, нынѣ и по сихъ лѣтахъ восхоцетъ запинати и сопротивитися, навѣтуая и усильствуя сему божественному храму, нашему патріаршескому ставропигію, Успенія, и иже въ немъ священники и яже въ немъ освященная и огньныѣ освящаемая вещи, вкупѣ и стяжанія святоградственнѣ же восхицаая и въ своя хотѣнія требуая ихъ нуждею и мучительствомъ, надъ вѣдомость или безъ вѣдомости и дозволеня иже въ немъ братій и хранителей и иже въ немъ іерей, сидевый не тольо празновству непрощенному подпадаетъ, который же колвекъ где и будетъ, но и отлученъ будетъ отъ Бога и не прощенъ и не разрѣшенъ по смерти, яко святоградца, и сихъ ради изверженію достоинъ. Буди же и о семъ извѣстное объясненя, и въ извѣстное утверженіе бысть сіе настоящее синодское писаніе, и дано есть реченнымъ братіямъ, нынѣ сущимъ и по семъ будущимъ, в сихъ ради патріаршескому ставропигію сему нашему Успенія и Преставленія пресвятыя Богородица, лежащему близъ предреченной звонницы. Въ лѣто отъ сотворенія миру 7101.

Іереміа, милостію Божією архіепископъ Константинополя, Новаго Рима, и вселенскій патріархъ.

Греческій подлинникъ въ Архивѣ, а современный переводъ съ греческимъ текстомъ въ „Альбомъ“ Ставропигіального Института, стр. 92.

ХІІ.

Три жалобы отъ имени Львовскаго Братства о религіозныхъ преслѣдованіяхъ, претерпѣваемыхъ православными жителями Львова со стороны мѣстныхъ магистратскихъ властей. 1594—1595 гг.

I.

Actum in castro inferiori Leopoliensi, feria sabbato post dominicam paschatis proximo, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo quarto.

Stanowski oblicznie u ksiąg grodu Lwowskiego, sławetni Dymitr Krasowsky, Łukasz Krawiecz, Mikołaj Złotareko, imieniem swem y wszystkiego Brastwa Wniebowzięcia Panny Mariey, narodu Ruszkiego, wiary greckiey, mieszczanie Lwowszczy, imieniem wszystkiego narodu Ruszkiego religiey greckiey, moczą praw y wolnoszczy tak swieckiego, iako y duchownego stanu, swiateczyły się na pana burmistrza y na ich m. pany raycze Lwowszkie o wielkie bezprawia, ich urzędowi nie należaczich: nie zachowawszi mniej pokoju pospolithego, iako powinni, nad prawa y wolnoszczy y zwyczaje nasze starodawne, także thesz nad ugodę terasz uczynioną między wielebnemi oyczem Hedeonem Bałabanem, władyką Lwowszkiem, y iego m. panem Janem Demitriem Sulikowszkiem, arcybiskupem Lwowszkiem, na seymie Warszawszkiem anno Domini millesimo quingentesimo octuagesimo quinto, naprzod przimuszali nas anno millesimo quingentesimo nonagesimo secundo wielkiem gwałthem, mieszczan osiadłych, dzieczi nasze y czeladz naszą do poszłuszeństwa koszcioła papieżskiego y do swiąth kalendarza nowego, więzieniem mordując y winami karząc, tho iest na dzień S. Małgorzathi, rano nasławszi na dom sługi swe mieszkie, gwałthem za szie z domu wywlekli na imie Waszila ucznia, Jerzego Rohathincza, sziodła-

rza, także thesz kusznierczika Iwanka y ucznia Iwanka, Juszka kusznierva czeladz y do więzienia okrutnego do..... pod ratusz wrzucili. A gdy mistrze przisli za czeladzią do pana burmistrza z woznem y z slachthą, dowiaduiącz sie, szo thego za prziczina, że słudzi ich gwałthownie z domu, w niebythnoszczi ich, pochwythano, pan burmistrz iem na tho odpowiedział, mowiąc: „tha iest prziczina, że szwiąth naszych nie święczicie y na kazaniu w koszciele naszym nie bywacie y nie szłuchacie, kiedy świętha zapowiaduią księza; a tak idziecie y wy siedzieć“. Po them, za prozbą i za żądaniem drugiey braciey y sąsziad swych, byli wypuszczeni, iednak iem pod thakimi condicziami, zakazuiąc pod srogiem karaniem urzędowym, aby się o tho nie prothestowali a ni o tho prawnie czynili, obiecuiącz iusz na potim y sami pokoy wszelaki zachować. Czego y pod poganszkim panstwem narod chreszczianszky nie czerpi s strony religiey, o czem szerzey tha mynutha swiadczy.

Znowu zasz anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo tertio, nie strzymawszi pokoju obieczanego, nazaiutrz po Trzech Krolach wsadzili Dimitra Kraszowszkiego y Łukasza Hubę do wieże o tho, że zastępowali y mowili s strony krziwdy popow mieyszkich y przedmieyszkich od stawania za pozwem do urzędu swieczkiego y o iakiesz daniny zmyslone, kolendy, ktore chcieli od popow uchwalenie bractworych tho person w więzieniu oswiadcziliszmy, ktorych więzniow, od mrozu ciężskiego ledwie żyjących, o wthorey godzinie w nocz za wielką prozbą wypuszczili, them że sposobem prawnie zakazuiąc o tho czy; nicz, obiecuiąc iusz wiecznie pokoy zachować, y inych wiele nieznosznich krzywd, czo się pokaże protestaciami, czynili.

Znowu anno millesimo quingentesimo nonagesimo quarto, w szobothę wielkanoczną, pan burmistrz Jakob Mieszkowsky, nie zachowawszi pokoju pospolithego, iako powinien, y nie strzymawszi onych obietnicz wyszszej pomienionych, nie maiąc do thego prawa żadnego, nasłał sługi z urzędu swego, na imie Jana Woledka y Jakuba Pigulkę, nocznem obyczaiem, ktorzy, wszedszi w cerkiew naszę miesczką, będąc piani, poczeli mowicz, rękę wyciągaiącz na

popa, głośzy niezwykłemi, rozerwawszi chwałę Bożą: „Chłopie popie! roskazał czy pan burmistrz, abysz szie nie szmiał thego ważycz, a dzwonicz pierwey, niżeli u fary: abowiem wasza wiara niecznothliwa y nie iest tak dobra, iako nasza; a gdzie będziesz szie thego smiał ważicz, thedy dzie s twoiemi starszemi roskazał wziąć za szie y wszadzicz do wieży, którą zowią „Wesoła“.—Ktore tho słowa wołaiącz w cerkwi, y na smentharzu, y przez ulicze po dwa kroczy przychodząc, od pana burmistrza mowieli. Czy sz tho sładzi, zaraz prziszedszi w dom do Kraszowszkiego y Łukasza Huby, thesz słowa powtarzaiąc, mowieli: abyszmy popowi nie kazali dzwonicz pierwey, czego my w mocy nie mamy a ni szmy się thego podiać chcieli. Ten że tho pan burmistrz s pany rayczy, we srodę Paschy, roskazał nam, abyszmy przed ich urząd swieczky osoby duchowne, popow naszich, stawieli y dań iakąsz zmysloną „kolęda“ panu burmistrzowi y wszistkim rayczom nasi popi aby dawali. Czego za wiekow naszich od dzierzawy s. pamięczy krolow, według praw y wolnoszczi naszich, za Uniey doszlich, żadney daniny popowie nasi nie powinni dawać a ni dawali, ceremoniey y processyi koscielnych na wszelakich mieszczach, nam potrzebnych, zawsze my w pokoju wżiwali, czego my gothowe dowiesć, według prawa pospolithego, summieniem naszym. I mienią nasz, mieszczyany osiadłe y wiernopoddane krola iego mosci, za swoie poddane, czo iest nad prawo y wolnoszczi nasze mieyskie, nadane od święthey pamięczy krolow polszkich. A s tem thedy i przimuszaiąc nasz gwałthownie, roskazali koniecznie popow naszich y przedmieyszkich na ratusz stawić na zaiutrzeyszi dzień. My thedy, s powinności swey przeciwko urzędowi swemu posłuszenstwo czyniącz, na zaiutrzeyszi dzień, według terminu, we czwarthek, staneliszmy na rathusz. Pan burmistrz y panowie raycze zaraz nasz poczeli pythacz: „dla czego szcie wy według przikazania naszego wczorayszego popow swoych do urzędu naszego mieszkiego nie stawili y kolend, ktore szmy roskazali popom, czemu szcie nie przynieszli? gdyżyszcie wy sam y popowi waszi poddani nasi, y czo kiedy my wam roskażemy we.

wszelakich posłuszeństwach, tak duchownych, iako y szwieczkich, thedy nasz słuchać muszecie“. Na czo szmy im opowiedzieli, że my nie mamy they moczy nad duchownemi personami, abyszmy ie do urzędu swieckiego stawiać mieli; ale owszem, personami swemi onych przed urzędem w. mosciey zastępujemy; gdysz tho tak od wiekow przodkow naszych, iako thesz y za wiekow naszych niegdy nie bywało, aby duchowne osoby przed urząd wasz swiecky za pozwem stawać mieli. A strony kolad iakichzi, ktorych szie waszmosć u popow naszych domagać raczicie, thedy my ani popowie nasi za wiekow naszych osobom w. m. niegdy nie dawali, ani na tho constituciey y prawa żadnego pokazać nie możecie. A tak iesztesmy wyswobodzony od thakowych zmyszonych kolad y wszelakiego przymuszenia od urzędu w. m. przez Unią¹⁾ y przywilegie, z oney nadane y od sławney a świętey pamienczy krolow obwarowane; ktory tho przywiley in instanti pokazowalishmy, na ktory oni haniebną wzgardę pokazali, mówiąc: że nań bynaimniey nie dbamy, ale my wam y popom waszem, iako poddanym swem, roskazujemy, abyszcie wy y popowie waszi zawždy za pozwem y za służą naszym do nasz na rathusz stawali y the daniny, albo koledy, wy y popowie waszi nam dawali; a gdzie thego nie spełnicie, thedy wasz y popow waszych za szie wodzić każemy. W czym ieszmy ichm. upominali y prosili, aby na nasz rzeczy niezwykłych nowych nie wnoszili, ale y owszem pokoy pospolithyi aby nam, iako sąsziadom y mieszczanom dziedzicznym, zachowali, gdysz therasz iego kr. mosci w krolestwie niemasz, a nieprzyjaczel główny nad szią wiszsz, o ktorym by pilniey nam spolnie przemysliwać. Na czo panowie raycze nie dbając, the rzeczy nam decretem swem skazowali, od ktorego decretu appelowalishmy do iego krol. mosci, ale apelacyi nam nie dopuszczili, protestacyi naszej do ksiąg urzędowych mieszkich przyiacz nie chcieli, ale y owszem, nazywając nasz y wiarę naszą sekthą herethicką, do smrodliwego więzienia na Prazinku do wieże

¹⁾ Разумѣется вѣтъ *уніи* Люблинскои, совершенно уравнявшей государственныя права вѣрм и народности русскои съ правами римскои церкви и польскои народности.

starszych naszych wrzucić kazali, na imiona: Kraszowszkiego, Łukasza Hube, Procopa Popowicza, ktorých tho wszadzonych do więze dzisz trzeci dzień, az do dnia dzisieyszego trzymają, ani ich na poręke, aczeszmy gothowi beli stawić ludzi osiadłych, wypuszczyć z więzienia swego, ani thesz do lżeyszego więzienia poszadzić chcieli. Et in verificationem praemissorum omnium statuerunt ministerialem generałem regni, honestum Stanislaum Mleszyczki, cum nobilibus Stanislao Marcinkowski et Ioanne Strzałkowski, ad eorundem testimonium sibi adhibitos, qui praesentes coram eodem officio stantes, praemissa omnia sic et non aliter acta et gesta esse vidisse ipsisque protestatum esse recognoverunt — Ex actis castrensibus Leopoliensibus extractum. Stanislaus Brzezicki, notarius castrensis Leopoliensis. Locum sigillae.

II.

Actum in castro inferiori Leopoliensi, sabbato post Cinerum proximo, anno Domini mellesimo quingentesimo nonagesimo quinto.

Do urzędu y ksiąg tych grodzkich Łwowszkich przyszedszy oblicznie, szławetni Dimitr Kraszowszky, Łukasz Krawiecz, Jurko Rohatyniecz, mieszczenie Lwowszcy, swoim y wszystkiego Bractwa Wniebowzięcza Panny Maryey, religiey greckiey, tak mieszczen, iako y przedmieszczen imieniem swiadczyli szie żałowliwie przeciwko szławethnemu Jakubowi Mieszkowszkiemu, na ten czas burmistrzowi, y wszystkiew radzie miaszta Lwowa: isz pan burmistrz y panowie raycze, ktorzy byli w więzienie naszych niewinnie possadzali, w niebytnosci krola iegomosci, pana naszego milosciwego, przymuszając nasz gwałtownie y popow naszych do posłuszeństwa urzędu swego swieczkiego, w religiey naszej, nad prawa y wolności miaszta thego y nad przywileie nasze, z Uniey wydane, chżąc nam zabronić wszelakiey wolnosci, poszadzawszy nasz do więzienia; o czo szmy do iegomosci pana hetmana wielkiego koronnego dali znać, czo przez

piszanie swe raczył ięgomość ich upomnieć, a potym y oczywiscie stanowszy obiema stronam przed ięgomoscią, pokoy ięgomość postanowić raczył, aby byli z więzienia naszymy wypuszczeni; ktorego nie wytrzymawszy, więzniey naszymy nie wypuszczali, o czo gdy się ięgomość dowiedzieć raczył, posłał pana Nikołę Romanowicza Grabowieczkiego, sekretarza krola ięgomosci, sz pizaniem liszthu ięgomosci do panow radziec. Czo tedy pan burmistrz dnia onegdayszego, we czwartek, zebrawszy się na ratusz y więzniey naszymy puszczwszy, bez controwerszyey y condyczyi żadnych y bez poręki wypuszczili, zachowując o wszystkim z obu stron wolne y zupełne prawo do przyiazdu krola ięgomosci, pana naszego miłosziwego, y do szeymu. A wtym pan burmistrz yze wszystkimy panymy rayczy opowiadali szie, iz „my wam do tego czasu będziem bronicz, abyscie przez rynek z Bożym Cziałem y swieczoma zapalonymy mieli chodzić, także też abyscie umarłych cziała przez rynek iawnie ze swieczoma nie odprowadzali y dzwonienia wam thego waszego zabraniamy“. Czoszmy zaraz na tym że mieyszczu, mającz przy sobie woznego y slachtę, oswiadczyli y powiedzieliszie, iż iakosmy po wszystkie lata nasze y za przodkow naszymy, według praw naszymy, z Uniey wydanych, zażywali wolności w obrządkach religiey naszej greckiey, to jest, mając osiadłosc naszą dziedziczną w tym mieyszczu, pod iednym prawem, nie tylko na uliczach, ale y posrzod rynku, pod szamym rathuszem kilka kamienicz mamy, także y po wszystkich domiech polskich, ormianskich, komorniki, kupcze i rzemiesniczy szludzy mieszkają, do ktorzych domow wszystkich za każdym czasem z nabożenstwem według religiey naszej iawnie uczciwie odprawuujemy, to jest s Sakramentem, z zapalonemy swieczami, w ubiorze kapłanskim popi naszymy do każdego domu przez rynek y przez każdą ulicę chodzą, także y martwych takową ż wolnością z zapalonemy swieczami, s spiewaniem przez rynek y przez wszystkie miasto umarłych naszymy nossimy, tak z przedmieszcza do mieyszczki czerkwie, iak też z miaszta do przedmieszczkich czerkwie, a zwłaszcza do szpitala, do manastyrza naszego fundatorskiego, staupigion rzezonoy, pod tytu-

łem świętego Onofry; także też z rozmaitymi processiami z każdym czasem z miasta przez rynek bramami miejsczkimi chodzimy, tak czasow Panskich swięt, za dzwonieniem, iako y wszelakich potrzeb, y z Jordańską swięconą wodą, y z bagnietami ¹⁾ Kwietney szoboty, y z remissią szkolną; a mianowicie przypominamy czo znacznie-sze processye: spotkanie metropolity Achrydonskiego oycza Gabriela w roku tysięcznego pięczszethnego osmdziesiątego piątego; processią też szpotkanie patryarchy Antyochyjskiego oycza Joakima w roku tysięcznym pięczszethnym osmdziesiątym szostym, mensis ianuarii prima die; spotkanie metropolity naszego Kiiowskiego y Haliczkiego y wszystkiey Russiy oycza Michaela w roku tysięcznym pięczszethnym dziewiędziesiątym pierwszym, mensis ianuarii septemdecima die, y innych stanow; także też przypominamy pogrzeby zacnych panow z dostatecznymi processiami, iako thuteyszych panow, tak y czudzoziemczow y gospodarow Wołoskich; także też y od mieszczan iawnie pogrzebami każdego stanu, iak grekow, tak też y wołochow, tak rusi; przypominamy z tych domow naszych, krore są pod rathuszem, posrzod rynku, za pamięci naszej ktore pomarli wedle rejestru czerkownego: Macziewa roku czterdziestego oszme-go, Fatyna Steczkowa roku piędziesiątego pierwszego, Maleczkaia kramarka roku piędziesiątego oszme-go, Hriczka Dudę y żonę iego Lieszkową Maleczkownę y dzieci ich, Manskiego greka, zięcia Steczkowego, y dzieci ich y wszystkiey czeladzi y Innych wielu, iako z miasta na przedmieszczie do manasterza świętego Onofriy sz procesią przez rynek, iak bogatego, tak ubogiego, każdego stanu, z zapalonymi swieczoma, s spiewaniem oprowadzamy; wspomniemy niektorych z mieszczan: Jwana Babicza y z żoną iego y Jwana Rohatyncza y z żoną iego, y Moczoka, y Tomszę, y Spanszuga, gospodarzow Wołoskich, y innych wielu różnych stanow z miasta na manasterz poprowadzamy y oprowadzamy aż y do dzisieyszego dnia. Czego nam panowie raycze, także y arcybiskupi Lwowscy nigdy

¹⁾ Bagnięta — верба, употребляемая въ видѣлѣ Бабѣ.

nie bronili, ani o takowym zabronieniu od zmarłych przodków naszych y za wiekow naszych dzisiejszych pokazać szie nie może; y nie tylko naszej religiey, wschodniey czerkwie katoliczkiey, ale y ormiauskich popow, w mieszczie tym będącz czudzodziemskich, nie protesthują, ani ich w czem stroffują, ani żydowskich rabiow; ale koźdym czaszem szwych wolnosci użiwiają.—*Ex actis castrensibus Leopoliensibus depromptum. Smarzewski.—Stanislaus Brzezicki, notarius castrensis Leopoliensis. Locum sigillae.*

III.

Actum in castro inferiori Leopoliensi, sabbatho post dominicam Invocavit proximo, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo quinto.

Do urzędu y xiąg grodzkich Lwowskich oblicznie przyszedszy, sławethny Łukasz Krawiecz, Jurko Rohatyniecz, Mathias Babicz, mieszczanie Lwowszczy, szwoiem y pospolitego Bractwa Wniebo-wzięcia Panny Maryey, religiey greckiey, tak mieszczan, iako y przedmieszczan imieniem szwiadczyły szie żałobliwie przeciwko sławetnemu panu Jakubowi Mieszkowszkemu, będączemu na then czas burmistrzowi, y panom rayczom Lwowszkim, isz oni czasu niedawnego, tho iest we czwartek po Wielkiey noczy, in anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo quarto bliszko przeszłej, zapomniawszy miłoszczy chrzesczyanskiey, nad przysztoynosc urzędu szwego, nie pomniącz nicz na pierwsze oswiadczenie nasz, mieszczan greckiey religiey, przeciwko niem uczynione, y na napominania iego moszczy pana hetmana coronnego, upatrzywszy czas na nasz pogodny, to iest gdy krola iegomosci, naszego mcziwego pana, w Coronie przesz odjazd do Sweczyey nie było, do thego nie maiącz na nasz żadney słuszney przyczyny, ale upornie, nie iako provisores pacis publicae, ale własnie turbatores eius, rzuczyły szie na nasz y

prawa y wolnoscy nasze y naszej religyey greckiey, od dawnych czasow szpokoynie we Lwowie y w tych kraiach trwaiączy y nam od sławney pamięczy krolow y panow naszych na onyey nadane, także y confederatione de dissidentibus de religione in conventione generali regni Varsaviensi, anno millesimo quingentesimo septuagesimo tertio laudata, utwierdzone, ac per omnes status et ordines Regni przyiętne, — y trzech braczyey naszej religyey, tho iest Iwana Kraszowskiego, Łukasza Hubę, Prokopa Kramarza, od czasu wyszszoy mianowanego to iest od czwartku po Wielkiey noczy blisko przeszłey, w więzieniu szrogiem, tho iest na Prazinku, bardzo ciężskim a smrodliwym więzieniu thydzien, a na Ruskiey wieży, za wielką prozbą, troche czosz w wolnieyszym więzieniu, inclusive drugy tydzień trzymały. Kthorych, wezwawszy przed urząd szwoy, do niezwykłych y nieznosznych rzeczy decretem szwem nieprawnem przymuszały, od ktorych decretow apelaczyey do akt piszarzowi szwemu, czyniącz tho przeczyw prawu y przysiędze szwey, gdysz tho iest z prawa, isz acta nemini deneganda, przymowacz nie kazały, o czo szmy sie woznym y slachtą, ut iuris est, szwiadczyły. Albowiem thym szwem decretem nieprawnem na nasz nullo iure, ale vi wyczysznačz chcieli, abysmy przed niemy popy naszej greckiey religyey, nad roszkazanie wielebnego oycy Michayła, metropolita Kyowskiego y Haliczkiego y wszytkiey Russiy, stawili, ktorzy ani były, ani są pod naszym swieczkiem, ale duchownem posłuszenstwem, y my, a nie ony naszemu roszkazowaniu, we wszem podlegamy, iako szwych pasterzow duchownych, y czego nam prawa y przywilegie, od przodkow iego krolewskiey mosczy nadane, bronią. A thak tho iest rzecz niesłuszna, aby duchowny miał na roszkazanie swieczkie, czo duchownemu nie należy, czynicz; gdysz biorącz przykład od rzymszkiey religyey, isz kapłan nie powinien stanącz, iedno przed officiałem albo biskupem, a oni sprawiedliwoscz powinni czynicz, y thak per consequens tosz sie y w naszej greckiey religyey ma zachowywacz, gdysz wszysczy uno iure gaudemus; a szama confederaczya de dissidentibus de religione ta nam iest pro tutela; bo

ieszli insze religye nowe maia pokoy, a my, czo iesteszmy religyey starożytney, czemu go mieć nie mamy in obeundis suis obsequiis ecclesiasticis? Ktory tho pomieniony pan burmistrz y z rayczamy to na nasz sua privata autoritate wnoszący na braczią naszą, iakobysmy iem tho mieli przyobieczacz te duchowne szwe do urzędu ich stawicz, czego my nigdy a ni naszy braczya nie obiecowali. Czo tesz ieden pan z rayczow Lwowszkich, pan Stanisław Anserinus zeznał, że szmy szobie na rozmyslenie, a nie na stawienie duchownych wzyęły, y braliszmy szie przysięgy, że szmy thego, ani naszy przodkowie, nie obiecały; ktorey affektaczyey naszey strony przysięgi nie słuchawszy, ale szami będącz they szpawy powodem, sządziły ia według ich upodobania, upornie a nieprawnie wycziszkaiając na nasz, abyszmy the duchowne przed niemi stawiały; na czo gdychmy żadną miarą pozwolicz nie cheziły, braczią zposrodku nasz wyszszy pomienione poszadzały y dwie niedziele trzymały. Przy kthorym sządzie szwym z obrzędow czerkwie naszey, thakże sakramenthow naszych szie contra omne fas urągali, gdysz tho duchownem, a nie swieczkiem poruczono, mowiając y groząc, isz „wy sakramenthow nie maczie, y nie damy ich wam czcicz thak, iako wy ie czczycie, y bendziem wam thego bronicz, aby szcie przesz rynek z Bożem Cziałem, przed niem z swieczami zapalonemi nie chodzyły, thakże abiszcie cział umarłych przesz rynek iawnie nie noszyły, y zwonienia onem abyszcie nie czyniły“. Czego my choćbyszmy radzy nie czyniły, ale tesz prawa, czo ie oni szami maia, na kthore rowno z niemy przysięgamy, thego pozwalia; a do thego mieszkaią Rusz w rynku po różnych uliczach, muszy go do grobu prowadzycz, kendy szie droga pokaże. Także gdy do chorego s sakramentem pop według powinnosczy chrzesczyanskiey isz ma, nie może pokąthnie, ale iawnie, iako szie chrzesczyaninowi godzi y przystoi z zachowaniasie dawnego w naszym kosciele. Takiem szposzobem nie byli byszmy ludzmy wolnemy, ale niewolniki (czego Boże uchoway): gdysz wolno żydom, imienia Bożego y Krzyża świętego nieprzyiaciołom, szwoie umarłe prowadzycz y

onem obsequie według tam ich nabożenstwa czynicz; multo magis nam, którzy thego sz Pana Boga w Troyczy święthey iedynego chwalemy, ma nam tho bydz wolno; thakże y inszych proceszij, ktore miecz zwykły duchowni kosciola naszego, czynicz nam zakazowały, czego thu dla przedłużenia nie wspominaemy. A thak gdyszmy ich proszyły, aby thego zaniechawszy takiego urągania, sławy nikomu nie uymuiącz, tych braczy naszych, które w więzieniu szwym o niestawienie tych popow wyszszey pomienionych mieły, wypuszczyły, albo wiedz na porękę kilku zacnych mieszczan daly, do przyjazdu krola iegomosci, (gdysz na then czasz był we Sweczyey), czego oni nie chcieli uczynicz, ale ie w więzieniu przez czasz wyszszey pomieniony trzymały contra privilegia et libertates nostras et huius civitatis et in damnum ac praeiudicium totius Fraternitatis nostrae non mediocria; o ktore szkody, thakże o więzienie wyszszey pomienionych osob, z niemi gothowiszmy czynicz prout de iure venerit in foro competenti. Et in verificationem praemissorum statuerunt coram officio praesenti castrensi Leopoliensi ministeriales generales Regni duos, videlicet: Andream Stratinum et Stanislaum Młynsky de Leopoli, cum duobus nobilebus, videlicet Baltazaro Plichta et Nicolao Linczowsky, qui hic praesentes stantes, in vim relationis suae fidelis, ubivis locorum faciendae, palam liberumque recognoverunt: quia fuerunt personaliter primum feria sexta ante dominicam Conductus, paschae proxima, praeteriti et feria eadem post dominicam supra nominatam proxima praeteriti in praetorio Leopoliensi, quando et quomodo iidem cives Graecae religionis sunt protestati contra proconsulem et consules Leopolienses occasione rerum et iniuriarum supra nominatarum, eosque omnia vidisse et sic peracta esse recognoverunt. Recognoverunt etiam iidem ministeriales cum dictis nobilebus, quod eodem tempore eosdem supra nominatos Iwanum Kraszowsky, Lucam Hube, Procopium Propolam in carceribus nuncupatis Prazynek viderint, ac eosdem in eis carceribus ad instantiam supra nominatorum nunc protestantium arrestaverunt..

De quo suam expressam relationem fecerunt.

Ex actis castrensibus Leopoliensibus depromptum.

Correxit Smarzewski. Stanisl. Poradowski, vicecapitaneus, index castrensis Leopoliensis. Locum sigillae.

Всѣ эти три жалобы въ копіяхъ сообщены въ Коммиссію Д. Зубрицкимъ.

XIII.

Окружное посланіе Львовскаго Братства съ просьбою о матеріальной помощи. 1608 года.

Преосвященнымъ ихъ милости господиномъ отцемъ архиепископомъ и епископомъ и достойно почетнымъ архимандритомъ, игуменомъ, о Христѣ честнымъ протопопомъ и попомъ, о святѣмъ Дусѣ възлюбленнымъ архиѡакономъ и ѡакономъ, и всему причту святыхъ Божіихъ церквей, ясновельможнымъ ихъ милости князѡтомъ, паномъ, воеводамъ, каштеляномъ и ихъ милости паномъ старостамъ, урожоннымъ паномъ земьяномъ, шляхетнымъ паномъ, войтомъ дѣдичнымъ, славетнымъ паномъ мещаномъ и опатрѣннымъ паномъ радцамъ, и всѣмъ восточнаго православія христіаномъ, сыномъ Сионскимъ.

Благодати, мира, милости, здравія и всякихъ помыслныхъ потѣхъ отъ всемогущаго въ Троици славимаго Бога Братство Ставропигіонъ Успенія Пресвятыя Богородица Львовское нашимъ милостямъ уприйме мѣти вычитать.

Розумѣемо тому, ижъ небезвѣстни есте в. м. о томъ, якъ отъ давнихъ лѣтъ утяжени естесмо здесь, въ Львовѣ, ярмомъ египетское неволь; невыповѣдимыхъ бѣдъ, с повлочанемъ до задворныхъ и сеймовыхъ уставичнымъ правъ и утисковъ вшелякихъ, а праве зни-

щени и выгнана отъ вшелякихъ обходовъ и до самое наименшее
нгли и шилца, чимъ бы толко человекъ живъ быти могль, забо-
роняють намъ панове народа полского люде оуживати; а то най-
барзѣй за отступленіемъ старшихъ нашихъ бывшихъ духовныхъ, митро-
полита и владыковъ, алегуючи и насъ за ними въ той же отсту-
пленія образъ, къ послушенству ихъ притягаючи; которыми то бѣ-
дами южесмы тутъ змучени и знищени. А ижъ мы, хотячи тому
то злomu промысла ихъ пожарови не допустити и на васъ бѣдамъ
таковымъ наити, на собѣ смы с покорою и надъ можность нашу
по сей часъ зносили, промышляючи добрая предъ Богомъ и человекъ,
не хотячи всенародное славы и утѣхи христіанское зде угасити,
за приводомъ и правѣ примусомъ святѣйшихъ патріарховъ и на
онъ часъ еще всѣхъ купно будущихъ митрополита и епископовъ
нашихъ, землей сихъ Россійскихъ, кгда жъ они мѣсто и мѣсце
способнейшее на то Львовъ усмотривши и сеймовыми привилеями
умоцнивши, оусиловали насъ на то и надъ силу нашу двигнути
рассказали, то естъ церковнаго мурованя прекраснымъ дѣломъ цер-
ковнымъ, яко царю всѣхъ Христу Богу, домъ хвалѣ Его оуробити,
ку тому школу науокъ христіанскихъ, грецкихъ и словенскихъ,
дѣтемъ нашимъ всѣмъ посполите фундовати, ижъ бы, шіючи в чу-
жихъ студницахъ воды наукъ иноязыческихъ, вѣры своей не от-
падали, за чимъ правѣ и всенародное згненіе барзо близко ходитъ;
тоу тежъ и друкарню писма греческого и словенского, выкупивши
за немалую суму грошей, двигнулисмъ, за ласкою Божією. На
которіе то потреби иле на онъ часъ, у початку, обетницъ для ра-
тунку на то было много отъ преднихъ, звлаща началнейшихъ
в родѣ нашомъ Россійскомъ, але ку skutкови про зайсте и нена-
висть отъ вселукаваго діавола прійти тѣсенъ путь и жестокъ
барзо. Хочаи такъ речемъ, ижъ не подано намъ руки помощи на
все тое правѣ ничего, але и еще зазрениа и прешводъ и от-
менящихся быти нашихъ бѣдъ, гоненія, удаваня насъ зле утрѣпли
есмо барзо много, ажъ мусѣли смо до общыхъ людей с тымъ ся
удавати. Ино и тамъ датковъ мало, а прислова и вымовокъ много,

чого южъ тыж и сам встыд не допускаеть писати намъ, што за примовки и што за помовиска относимъ за то. О Боже! Нужда и намъ съ пророкомъ Исаиемъ рещи: Слыши, небо, и внуши, земле, що тръпимъ здес в том то Лвовѣ! Умыслъ теда и способъ для остатнего поратованя тых всенародныхъ бѣдъ и потребъ, съ порады и волѣ ихъ милостей преложовныхъ духовныхъ нашихъ, ест такой, на што и листы съ печатми и подписы рукъ ихъ милостей самыхъ даны сут на то: абы внести просьбы до всѣхъ посполите людей, ихъ милости пановъ шляхтъ, мѣстъ и мѣстечок, и селъ навѣт, просити о всенародное поратованье на так великие, всего посполитого добра ясные потребности; поневаж сеимъ близко надходить, до которого неотрочне становитися на соуд мусимо, кгдаж справа тая наша на декретѣ его корол. милости до сеиму станула. Леч, встыду и жалости полными будучи, с писаніемъ симъ удати мы ся до всѣхъ вашихъ милостей мусѣли, прикладомъ невѣрныхъ жидовъ въ Лвовѣ. Невѣрный и каменосръдный, твердошийный народъ, будучи отвръженный от лица Божіа, ратунок своимъ отвсюду подали и вскурали противко отцомъ езуитомъ: не дали взяти школы собѣ, албо божицѣ своей жидовской, въ Лвовѣ. Намъ теда бовѣмъ не божицу жидовскую берут, але всенародное христіанское набоженство и волности выщепити усилюють. Кто тое едно бачити хочеть, що то ест и що за собою поносит той затягъ справы тоеи, и што за вѣкъ живемо, и с кимъ прѣ и о што, и про што албо про кого до skutку справы прійти не могут, през так многій вѣкъ звлока! А претож мы, уповаючи на Бога и на ваше христіанское поратованіе, послали есмо до вашихъ милостей достовѣрныхъ мужей, избравши спосродку насъ, братію нашу, на ймя: пана.. (пропускъ), просячи унижоне о милостивое баченя и о поратованя на так важные потребности всѣхъ вас, посполитые. Подайте руку помощи з милостивое ласки ваше—или въ мѣсто милостивѣ, или у способъ позычанный, што Богъ подасть до сръдець вашихъ милостей, и тое примемъ за певнымъ рукописаніемъ нашимъ и постановеніемъ на певный час отдати, толко абы насъ въ чомъ

не сходило. О томъ то всемъ вашимъ милостямъ знати даемо, за що и самъ Богъ в высокого маестату своего заплаотоу будетъ, и тая посполитая потреба вѣчное памяти васъ сподобить. Богъ ласки, покоя и всякая утѣхи да будетъ съ вами, аминь. Данъ въ Львовѣ, . . . дня, року 1608.

Вашах милостей упрійме зчливые Брацтво Леополите.

Описокъ съ подлинника сообщенъ Коммисіи Д. Зубрицкимъ, при чемъ годъ документа въ его копіи обозначенъ „17“ (т. е. 1650), но по всему видно, что послѣдняя цифра (11) неправильно прочтена вмѣсто 8 (8).

XIV.

Грамота митрополита Юва Борецкаго къ Львовскому Братству съ приглашеніемъ прибыть на помѣстный соборъ въ Кіевѣ. 1629 года, 21 апрѣля.

Ювъ Борецкій, милостию Божиею архиепископъ митрополитъ Киевскій, Галицкій и всея Росіи. Благочестивым и христоролюбивым братіямъ врестоносного Братства церьковного, послушенства святое восточное соборное церкве, обывателем мѣста его корол. милости Львовского, и нашего смиренія сыном в Духу намилшим, ласка, покой и милосердіе от Бога вседержителя и святѣйшого престола митрополіи Киевское благословеніе от Іерусалима.

Наймилшине! Ачъколкевъ намнѣй не вонтплю, же на близко прошломъ сеймѣ варшавском, в ласки его корол. милости и за причину панов радъ, а подобно и за пишною инстанцьею благочестивых панов послов народу нашего руского, о успокоене благочестія восточного церкви російской выданые с канцелярии его корол. милости универсалы и публикованые по городах и актахъ

кгородских на зъеханеса такъ самым нам, благочестивымъ, до Києва, якъ унѣтом самым до Володимера на собор партикулярный, а потом обум сторонам до Льова на часъ, в универсалѣ описаный, на собор енералный—всѣх милостей ваших якъ вѣдомости дошли, так ревностю божкою о пожаданом успокоеню до намовы сполное всей церкви до Києва на день святых верховныхъ апостол Петра и Павла, в року теперешнемъ 1629, кождого благочестивого прибыти, и утѣхи любезное зажити хотѣти, и щире здоровую раду принести побудити могли. Еднак особливе и мнѣ з повѣроне повинности пастырское здалося якъ всѣх посполите, такъ и поединкомъ каждого благочестивого, а звлаща благочестивых братствъ и побожного шляхетного стану вѣрныхъ церкви Христовой сынов и необлудных приятелей поворне жадати и тым писанем моим оголосивши, яко до велико важное и всей церкви Христовой в родѣ нашом квалтовне потребное намовы везвати. Для чого и милостей ваших усилне жадаем, абысте и от вашего крестовосного Братства за часу таковое оказии з совѣтом братским постеречи и к нам прибыти рачили, чим бымы всѣ милости Христовой и пожаданого милого покою такъ в сумненях своих, яко и в святой благочестивой вѣри нашой достигнути могли, чого и собѣ, и побожности вашей вѣрно сприяемъ. При томъ листе нашом и друкованых универсалов своих для лѣпшого вырзуменя посылаем милостем вашим, которые вѣдаючи и певную вѣру в вызнаню благочестія святого по них знаючи, едным самым листъ, а другимъ слово в слово переписавши, до вѣдомости доносите, пилно прошу. Дан с Корца, априля 21 дня, 1629 року.

Побожностей ваших богомолецъ уставичный Іов Борецкий, митрополит Киевский, рукою власною.

Списокъ съ подлинника сообщенъ Д. Зубрицкимъ.

XV.

Грамота польскаго короля Владислава IV, въ подтвержденіе грамоты короля Сигизмунда III, данной Львовскому Братству на управление монастыремъ св. Онуфрія. 1633 года, 5 марта.

Vladislaus IV, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Masoviae, Prussiae, Samogitiae, Livoniae, nec non Suecorum, Gottorum, Vandalorum hereditarius rex, electus magnus dux Moschoviae etc. Significamus praesentibus literis nostris, quorum interest, universis et singulis. Exhibitas nobis esse literas infrascriptas nomine et ex parte ruthenorum civium Leopoliensium, manu serenissimi olim piaе memoriae Sigismundi III, regis Poloniae, parentis nostri desideratissimi, subscriptas, ejusdemque sigillo communitas, supplicatumque nobis est, ut eas auctoritate nostra regia approbare et confirmare dignemur, quarum tenor talis est: Sigismundus Tertius, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae, Russiae, Prussiae, Mazoviae, Samogitiae, Livoniaeque, nec non regni Sueciae proximus haeres et futurus rex. Significamus praesentibus literis, quorum interest, universis et singulis, harum notitiam habituris: supplicatum fuisse nobis nomine ruthenorum civium nostrorum Leopoliensium, Fraternitatis Assumptionis in coelos beatissimae Virginis Mariae seniorum, monasterii sancti Onuphrii, ritus graeci a suis praedecessoribus fundati et dotati, provisorum et administratorum, Basilique, prioris conventus ejusdem, ut jura et privilegia, instituta, decreta, foundationes, immunitates, praerogativas, praedicto monasterio sancti Onophrii, foundationis, vulgo Stauroption dictae, in suburbio Leopoliensi, sub arce superiori, in platea portis armenici, penes monasterium armenorum ex una, et penes domum Gregorii Głuszkowic partibus ex altera iacenti, quoquo modo servientes, approbare, ratificare et confirmare eoque jure privilegium concedere dignemur. Nos vero, quamvis iam antea ipse felicitis coronationis nostrae, de sententia omnium regni ordinum, omnia

in universum jura, privilegia, decreta et alias quasvis immunitates et praerogativas soeculares et spirituales, cuiuscunque status et conditionis hominum, ita locorum quorumcunque, abunde satis approbaverimus et confirmaverimus; tamen illustrium magnificorum Constantinensi ducis a Ostrog, palatini Kiioviensis, marschalci Wolhyniae, Włodomiriensisque, nec non Theodori Skumin, palatini Nowogrodensis, Grodnensis et Olithensis nostrorum capitaneorum, intercessioni eo nomine apud nos factae benigne favendo, omnia iura, decreta, instituta, privilegia, ritus, ceremonias, usus, consuetudines, possessiones, fundationes, donationes, inscriptiones, immunitates, libertates, praerogativas quasvis et singulas, tam a serenissimis decessoribus nostris, quam a quopiam altero praefato monasterio sancti Onuphrii, pro ritu institutisque religionis graecae fundato, concessas, inscriptas, factas, datas, adiudicatas et donatas, continuoque usu et assidua possessione atque consuetudine hucusque retentas et observatas, nominatim vero privilegium seu decretum per Heremiam, patriarcham Constantinopolitanum, cui a nobis quoque (in) dominiis nostris omnia pro ritu suo exercendo, instituendo concessa fuit potestas, latum et sinodo ruthenica Brestensi comprobatum, vigore cuius decreti hoc idem monasterium jure fundationis Staupion fundatum et dotatum esse illiusque curam, administrationem, jus patronatum et praesentationem poponis, a metropolita Kiioviensi ordinati, ad confratres et seniores Fraternitatis suprascriptae debere spectare et pertinere, declaravit et ordinavit, prout ea omnia in eisdem inscriptionibus, decretis, privilegiis, aliisque omnibus quibusvis literis, monasterio suprascripto sancti Onuphrii, vel ipsi quoque Fraternitati servientibus, continentur, ab eisdem administratoribus tenentur, habentur, possidentur et exercentur, non aliter, ac si hic omnia et singula in suorum tenore contentorum de verbo ad verbum descripta forent, specialibus nostris litteris ad id editis, auctoritate nostra regia approbandum, ratificandum et confirmandum esse duximus. Prout praesentibus nostris litteris in omnibus illorum punctis, clausulis, articulis et conditionibus, juribus publi-

cis et ecclesiae catholicae nil derogando, approbamus, ratificamus et confirmamus eaque omnia vim et robur perpetuae firmitatis obtinere et habere volumus ita, ut suprascripta Fraternitas vel sui confratret et seniores praedictum monasterium s. Onuphrii cum omnibus illius fructibus, usibus, fundis, campis, hortis, aedificiis, pomariis, tum et prato ad paludem, Białohoszczyńskie błoto dictam, iacenti aliisque omnibus et singulis pertinentiis e re et utilitate monasterii eiusdem, in sua cura, tutela, provisione et administratione habeant, gerant, gubernent, administrentque, fructusque et proventus illos non nisi in pios usus necessariaque monasterii ipsius, monachorum in eo degentium convertant et expendant. Quoniam vero per fundum monasterii eiusdem canalibus aqua fertur propter maiorem in eo habitantium commoditatem, liberum usum aquae eiusdem hactenus quoque consuetum ipsi monasterio concedimus, adscribimus et attribuimus harum vigore literarum. In cuius rei fidem evidentiusque testimonium, hasce manu nostra subscriptas, sigillum regni nostri subappendi mandavimus. Datum Varsaviae, in conventionem regni generali, die decima quinta mensis octobris, anno Domini millesimo quingentesimo nonagesimo secundo, regni vero nostri anno quinto. Sigismundus Rex. Albertus Sękowski.—Cui supplicationi nos Vladislaus rex, uti iustae benigne annuendo, praeinsertas literas in omnibus earum punctis, clausulis et articulis approbandas et confirmandas duximus, prout quantum de iure est et usus earum habetur, approbamus et confirmamus per praesentes, decernendo vim et robur perpetuae firmitatis obtinere debere. In cuius rei fidem, praesentes manu nostra subscriptas, sigillo regni nostri communiri iussimus. Datum Cracoviae, in conventionem generali filicis coronationis nostrae, die quinta mensis martii, anno Domini MDCXXXIII, regnorum nostrorum Poloniae et Sueciae primo.

Vladislaus rex.—Petrus Kronski. Stanislaus Sierakowski, S. R. M.

Переменный подлинник въ Архивъ Императорскаго Института, № 316.

XVI.

Грамота Кіевского митрополита Петра Могилы, благословляющая Львовское Братство и утверждающая его прежніе порядки. 1637 года, 19 февраля.

Петръ Могила, милостію Божією православный архієпископъ митрополитъ Кіевскій, Галицкій и всея Росіи, екзархъ св. апостолскаго Константинопольскаго ерону, архимандритъ монастыра Печерскаго.

Ознаймуемо всѣмъ вобецъ и каждому з особна, кому бы о томъ вѣдати належало, тепер и в потомные часы, иж мы, будучи благодатію Божією и ласкою святѣйшого столицы апостолской Константинопольское екзархою в землѣ Російстей, за устною и листовною прозбою их милости пановъ мещанъ Львовскихъ, братии в святомъ Духу, при церкви мѣской Успенія пресвятой Богородицы, в ставропигиен святѣйшого апостолскаго столицы Константинопольское, знайдучихся, союзъ и совокупленіе в святомъ Духу Братства Львовскаго, за благословеніемъ святѣйшихъ патріарховъ Константинопольскихъ и антедесоровъ нашихъ православныхъ архієпископовъ Кіевскихъ совокупленое, благословляемъ и во всѣхъ пунктахъ описанныхъ онимъ од святѣйшихъ патріарховъ константинопольскихъ, такъ епералныхъ, яко и партикулярныхъ, апробуемъ и потвержаемъ, то собѣ zostавуючи, абы безъ благословенія архієрейскаго нашего жадныхъ книгъ друковати в друкарни братской Львовской, под неблагословеніемъ нашимъ, не важилися. А мы зичимо того усердно, абысмо тоє святобливое въ святомъ Духу совокупленіе час од часу и ден од дня впродѣ в православной ваеолической восточной вѣрѣ, потомъ в добрыхъ дѣлехъ, а набарзей в любви сполной братерской преуспѣваючее и размножающеся оглядали. Не преминаемо тежъ доложити и оное, ижъ еслибы по насъ наступующіе архієпископове Кіевские были одступниками од святѣйшого патріарха Константинопольскаго послушенства, теде

жадного претексту правного для сукцессіи до того Братства Львовскаго мѣти не маюг, але святѣйшій патріарха Константинопольскій, яко належитый пастыр, самъ през себе, albo през своего ексарху, владзу свою над предреченнымъ Братствомъ ротагати маеть. Тое все хотячи трвалое и ненарушное вѣчными часы мѣти, и при печати нашої митрополитаньской подписуемъся рукою власною. Писанъ у Варшавѣ, дня 19 месяца февраля, року 1637.

Петръ Могила, архієпископъ митрополит Кіевскій, Галицкій и всея Росіи, ексарха святѣйшаго ерону апостолскаго Константинопольскаго, архимандрит Печерскій, рукою власною.

Подлинникъ на пераминахъ въ Львовскомъ Ставропигиальномъ Архивѣ, № 398.

ХVІІ.

Списокъ замѣчательнѣйшихъ лицъ, внесавшихся въ реестръ Львовскаго Братства со времени основанія сего Братства Антиохійскимъ патріархомъ Іоакимомъ въ 1586 году.

Основатели: Стефанъ Мороховскій; Алексей Малечий; Ома Іоановичъ Бабичъ; Димитріе Демидовичъ Красовскій; Дорофей Саприка; Василей Теневичъ Кгдешицкий; Константинъ Корніактос¹⁾; Іоаннъ Деомидовичъ Красовскій; Лука Григоревичъ Губа; Манолісь Арфанісь Маринетос; Юрей Козмичъ Рогатинець; Іоаннъ Козмичъ Рогатинець; Іоаннъ Зеньковичъ; Іоаннъ Бруханскій.

1595 года. Адамъ князь Вишневецкій рукою власною. Кирыль Ружинскій власна рука. А. Бережецкий рукою власною.

¹⁾ О знаменитомъ мужѣ, Константінѣ Корніакѣ смотр. „Хроника города Львова“ 1844 г., стр. 183 и 192.

1600 года. Романъ Ружынский, власною рукою. Адамъ Ружынский, рукою власною.

1601 года. Татяна Малинская.

1603 года. Лаврентій Древинский.

1612 года. Нестор Урѣке, великій дворник земли Молдавско-

1630 года. Домна Анна Могилянка.

1634 года. Adam z Brusłowa Kisiel pod... , starosta Nosowski. Paweł Tetera, Brasławsky, Niżynski starosta. Michał Krosnowicz, podsędek ziemski Przemyski, sekretarz jego krolewskiej mości. Ілия Добранский власною рукою.

1649 года. Трохимъ Иоанъ Карницкий. Стефанъ Нестеровичъ Красовский.

1661 года. Александер Балабанъ.

1662 года. Иоан Выговский, воевода и еперал земли Киевской, Чегиринский староста.

Григорий Лесницкий, судья его королевское милости Войска Запоровского енералний.

1666 года. Jan Mazarakі. Григорий Василевичъ. Іяковъ Павловичъ. Alexander Szumlanski.

До 1698 года. Кипърнацъ Кисельницкий. Piotr Korty. Mikołaj Krasowski. Piotr Semianowicz. Stefan Łaskowski. Jerzy Korendowicz, regent xiąg Kamienieckich, instygator ziemi Lwowskiej. Jan Michalewicz. Roman Janowicz. Andrzej Krasowski. Jakob Chalepinski, Zwinogradzki i Zwolenski starosta.

Въ XVIII столѣтїи: Stefan Ławryszewicz. Semion Starodub. Jakob Rusianowicz. Jan Czesnikowski. Jerzy Eliaszewicz. Paweł Pomłynowski S. W. L. Demetrius Nicolaus Deyma. Nicolaus Michalewicz. J. Miedziuchowski. Jrzy Koci. Michał Łaskowsbi. A. Dziokowski. Jan Zotowicz. Bazyli z Unihowa Ustrzycki, stolnik ziemi Przemyskiej. Bazyli Turkuł, starosta Czernieiowski. Andrzej Ba-

icki, vicesregent grodzki Belzki. E. Balaszowa. Stefan Terlecki. Jakob Gawendowicz. Michał Słonski, vicesregent grodzki Łukomski. Christophorus Deyma, notarius aulicus. Elias Turkuł, pułkownik jego krolewskiej mosci. Joachim Grzegorz Turkuł, stolnik Czarniechowski. Antoni Deyma, sekretarz jego krolewskiej mosci. Paweł Wołkowicz. Joannes Popiel, venator Latyczoviensis. Jan Papara, czesnik Dobrzynski. Konstanty Papara, stolnik ziemie Dobrzynskiej. Jan Horodyski, vicesregent grodzki Przemyski. Stefan Kulczycki. Jozef Korczyński. J. Sobolewski L. P.—Grzegorz Srokowski. Bazyli Jlaszewicz. Theodorus Dobrowlanski S. S. Jan Filipowicz. Konstanty Pohorecki. Bazyli Horoszko. Alexander Starzewski. Piotr z Horodyszczu Horodyski, S. G. Przemyski. Jakob Arfinski, adwokat. Michael Garbaczewski. Gregorius Uranowicz, adjunctus caesareo regii fisci. Jakub Bereznicki. Teodorus Filamonowicz, kassier. Paweł Urmowski. E. Bielawski. Lucas Białostocki.—A. Pohorecki.—Jan Łucki, pisarz ziemski Przemyski.—Joannes Popiel.—Jan Anastazy Manowarda.—Mikołaj Szeptycki.—Michał z Ternawy Dwernicki, podstoli Ciechanowski.—Jan Baczynski, konsyliarz.—Bazyli Berynda Czaykowski, detaxator cyrkułu Złoczowskiego. Eustachius de Baturyn Witawicki.—Jan Zarzycki, adwokat.—Jerzy de Manowarda.—Grzegorz Jarębkiewicz.—A. K. Wysoczański.—Stefan Horodyski.—Stefan de Zawałkiewicz.—Bazyli Komarnicki, R. M. Z. P.—Nicolaus Litwinowcz.—Grzegorz z Jawory na Turce Jaworski, Les: krol: Tryb: Apell: Konsyliarz—i. t. d.

П Р И Л О Ж Е Н И Е.

XVIII

Грамота короля польскаго Сигизмунда I, освобождающая Львовскій Онуфріевскій монастырь отъ взноса одной части денежной платы за садъ, тому монастырю принадлежащій. 1522 г.

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos, Sigismundus, Dei gratia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae nec non terrae Cracoviae, Sandomiriae, Siradiae, Lanciciae, Cuiaviae, Russiae, Prusiae, ac Culmen. Elbingen. et Pomeraniae etc. dominus et heres. Significamus tenore presentium universis et singulis, presentibus et futuris, harum noticiam habituris. Quia ad intercessionem preclari Constantini Jwanowicz ducis Ostrogiensis, palatini Trocensis et exercituum Magni Ducatus nostri Lithuaniae capitanei generalis, ac Wynecensis et Braclaviensis capitanei, sincere nobis dilecti, pro monachis ritus greci in suburbio civitatis nostrae Leopoliensis, in monasterio sancti Onuphrii degentibus, apud nos factam, volentesque eorum inopiam munificentia nostra relevare, eosque ad exorandum Dominum Deum pro nostra successorumque nostrorum incolumitate propensiores reddere, ipsis de censu viginti quatuor grossorum, quem ad castrum nostrum Leopoliense de suo quodam pomario sive horto quotannis solvere sunt astricti, unum fertonem seu duodecim grossos eviterne remisimus, ac eum ipsum censum ad duodecim duntaxat grossos reduximus, et moderati sumus, remittimusque harum serie literarum ac statuimus, decernimus et ordinamus, quod monachi predicti moderni et pro tempore existentes, ratione prefati census, non plus quam unum fertonem solvere ex pre-nominato horto seu pomario suo ad castrum nostrum Leopoliense teneantur, et ad maiorem solutionem per capitaneos eiusdem castri

et eorum officiales arctari non debeant nec possint; volumus et mandamus, ut in hac moderatione conserventur perpetuis temporibus et in evum. In cuius rei testimonium sigillum nostrum presentibus est appensum. Actum et datum Vilnae, feria quinta proxima ante festum sanctae Margarethae; anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo secundo, regni nostri sextodecimo. (*Sequuntur nomina d. d. dignitariorum, quibus praesentibus hae litterae sunt datae*)

Грамота сія, какъ и слѣдующая, имѣютъ висячую печать; оны писаны на пергаментъ и подлинныя хранятся въ Архивъ Львовскаго Императорскаго Института подъ №№ 310 и 311.

XIX.

Другая грамота короля Сигизмунда I, совершенно освобождающая Львовскій Онуфріевскій монастырь отъ взноса денегъ за монастырскій садъ. 1524 г.

In nomine Domini, amen. Ad perpetuam rei memoriam. Nos Sigismundus, Dei gracia rex Poloniae, magnus dux Lithuaniae nec non terrarum Cracovie, Sandomirie, Siradie, Lancicie, Cuiavie, Russie Prussie ac Culmen. Elbingen. Pomeranieque etc. dominus et heres. Significamus tenore presentium, quibus expedit, universis presentibus et futuris haram noticiam habituris, quia licet alias Vilne, feria quinta proxima ante festum sanctae Margarethe virginis et martiris anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo secundo, regni autem nostri sexdecimo, ad intercessionem illustrissimi domini Constantini Jwanowicz ducis Ostrovientis, palatini Trocensis, Magni Ducatus nostri Lithuaniae summi campiductoris, Vynnicensis et Brac-laviensis capitanei, nobis sincere dilecti, pro monachis ritus greci in anteurbio civitatis nostre Leopoliensis, in monasterio sancti Onuphrii degentibus, apud nos factam, ipsis monachis de censu viginti

quatuer grossorum, quem ad castrum nostrum Leopoliense de suo quodam pomorio sive horto quotannis solvere fuerint astricti, unum fertonem seu duodecim grossos eviterne remisimus, ac eundem censum ad duodecim grossos reduximus; tamen hic nobis feliciter agentibus, ad ejusdem illustris domini ducis Constantini Jwanowicz, palatini Trocensis etc. petitionem pro memoratis monachis ritus greci circa monasterii predicti sancti Onufrii iterum ad nos factam, residuum census predicti videlicet duodecim grossos reliquos de prefato horto seu pomario de quo eum ipsum censum nobis, vel capitaneo nostro Leopoliensi, ut prefertur soluere tenebantur, inopiam eorundem monachorum relevantes, remisimus et condonavimus, remittimusque et condonamus, nec non eos ipsos monachos ratione horti seu pomario eorum predicti, quo eo uberius ac propensius curis secularibus eruti Dominum Deum pro nostra successorumque nostrorum incolumitate exorent, a solutione istius census in toto eximimus, liberamus, excipimus et absolvimus temporibus perpetuis harum serie literarum. Quare tibi, magnifico Stanislao de Chodecz, regni nostri marsalco et capitaneo Leopoliensi, ceterisque capitaneis Leopoliensibus pro tempore existentibus committimus presentibus et mandamus, omnino habere volentes, ut deinceps censum illum de prefato horto seu pomario per monachos sancti Onufrii ad castrum Leopoliense solvi consuetum et debitum nullo pacto vel ratione repetatis, ac neque recipiatis, quin ipsos monachos in hac donatione nostra conservetis et conservari curetis perpetuis temporibus et in evum. In cujus rei testimonium sigillum nostrum presentibus est subappensum. Actum in civitate nostra Leopoliensi, feria tertia festi sancti Luce ewangeliste, anno Domini millesimo quingentesimo vigesimo quarto, regni vero nostri anno decimo octavo. (*Sequuntur nomina d. d. dignitariorum, quibus praesentibus hae litterae sunt datae.*)

XX.

Письмо Львовскаго епископа Арсенія Желиборскаго къ пребывающему въ Москвѣ родственнику его Андрею Желиборскому съ просьбою ходатайствовать предъ царемъ о милостынѣ для Львовскаго кафедральнаго храма св. Георгія, разграбленнаго татарами. Изъ Иркутска, 1650 г., 1 августа.

Божиею милостию смиренный Арсений Желиборский, епископъ Львовский, Галицкий и Каменца Подолскаго,... его милости киръ Андрею Желиборскому мира, здравия и спасенія.... благословении нашемъ архиерейскомъ желаемъ.

.....посель великий Василий Струковъ великаго и правовѣрнаго въ царехъ государя и царя Московскаго до козаковъ Украйны Полскаго и обрѣтши мя у его милости пана Богдана Зиновия Хмельницкаго, гетмана Войска Запорожскаго, и цѣловавъ съ гвѣвниемъ руку архиерейскую нашу, въ дому преосвященнаго господина отца митрополита Киевскаго, тогда жъ у гетмана бывшаго, и увѣдавъ, яко Желиборский, епископъ Львовский, имя намъ есть, възвѣсти ми абие о твоёмъ благородии, яко у столицы величества царскаго, въ Москвѣ обрѣтаешься. Тѣмъ же възрадовахся о семъ зѣло и утѣшихъ о здравии твоёмъ и посѣтити писаніемъ благородіе твое не небрегохъ, слышавъ о бытии, славѣ и величествѣ твоёмъ тамо и какъ ублагослови тя Богъ и убогати и умножи сѣдинами уже и честию почтенне. И понеже добръ о дому нашемъ Желиборскихъ, шляхти полскаго, и о нашемъ архиерействѣ проповѣдаешь, благодарственно намъ се и любовно. Обаче, рады раты нинѣшнихъ временъ бывша, междусобия въ земли нашей, о ней же и у вашихъ странахъ мню, яко не невѣдомо есть, всячески престоль нашъ Львовский, храмъ святаго великомученика Георгія, татарами, или скиен, обнаженъ и во всѣхъ съкровищъ: рызъ, епитрахилевъ, келиховъ и крестовъ събранъ, ни при еди-

номъ же съсудѣ сребrenomъ и златомъ оставленъ, паче же и ии
всяческихъ вещей архирейскихъ лишени, понуждени есмь ми-
лостыня у странныхъ благочестивыхъ христіанъ просити. Тѣмъ
же убо и твое благородіе, любовь къ намъ имѣя древнюю, пот-
щися любви ради Христовы и къ великому его милости госпо-
дару и цару Московскому о насъ ходатайствовати, какъ ты Богъ
умудрыть и ублагоуѣнствыть и улюбить къ намъ; но и егда аще
посланы отъ насъ нѣкіе съ писаніемъ будутъ, дай имъ путь благъ
и тыхъ къ великому господару и цару Московскому устроиши.
Мы же сія отъ любви твоея получивше, въ молитвахъ архирей-
скихъ у престола Вышнего здравіе ваше и долгоденствіе и спа-
сеніе памятовати должны будемъ. Нинѣ благословеніе наше
архирейское вамъ и домови вашему препославшы, милости и
любви вашей... вручаемъ. Данъ въ градъ Іеркльевъ, мѣсяца ав-
густа 1 дня, 1650 года.

..... всяческихъ благъ небесныхъ и земныхъ..... богомоща
присный рукою власною.

*Собственноручное письмо епископа Арсенія Желиборскаго пи-
сано на листъ бумаги, почти истлѣвшемъ отъ древности. Оно
было сложено пакетомъ и запечатано печатью подъ кустодією; изо-
браженія ея не ясны. На пакетъ надпись:*

Благородному и благочестивому его милости кяръ Андрею
Желиборскому, дворянину земли Московской, у столицы царское
пребывающему, брату нашему, да вручится.

*Подлинникъ хранится въ Московскомъ Архивѣ минист. Ино-
стран. дѣлъ.*